

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulakia. Muutoksilla pantaisiin kansallisesti täytäntöön tiettyjen keskisuurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamista koskevan direktiivin lakitason sääntelyä edellyttävät velvoitteet.

Yksi keskeisimmistä muutoksista olisi, että rekisteröintivelvollisuus laajennettaisiin nykyistä pienempiin, eli polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin energiantuotantolaitoksiin. Lisäksi energiantuotantolaitosten rekisteröinnille säädettäisiin 30 päivän määräaika. Samalla muiden toimintojen rekisteröinnille säädettyä määräaika lyhennettäisiin kansallisista syistä 90 päivästä 60 päivään.

Laissa säädettäisiin jatkossa myös uusien keskisuurten energiantuotantoyksiköiden polttoainetehon yhteenlaskusäännöstä, menettelystä polttoaineiden saatavuushäiriötilanteissa sekä velvollisuudesta julkaista eräitä keskisuuria energiantuotantolaitoksia koskevia tietoja yleisessä tietoverkossa. Lisäksi kunnille säädettäisiin velvollisuus arvioida ilmansuojelusuunnitelmien laatimisen yhteydessä myös sitä, voitaisiinko ilmanlaatua niiden alueella olennaisesti ja kustannustehokkaasti parantaa tiukentamalla keskisuurten energiantuotantolaitosten päästörajoja.

Laki olisi tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
PERUSTELUT.....	3
1 Johdanto.....	3
2 Nykytila.....	4
2.1 Keskisuurten energiantuotantolaitosten rekisteröintivelvollisuutta koskeva sääntely.....	4
2.2 Keskisuurten energiantuotantolaitosten ympäristöluvanvaraisuutta koskeva sääntely.....	4
2.3 Keskisuurten energiantuotantolaitosten ympäristönsuojeluvaatimuksia koskeva sääntely.....	5
2.4 Keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiiviin keskeinen sisältö.....	6
2.5 Keskisuurten energiantuotantolaitosten lukumäärää ja kokoluokkaa koskevia tietoja.....	8
2.6 Nykytilan arviointi.....	9
3 Ehdotetut muutokset.....	10
4 Esityksen vaikutukset.....	17
4.1 Vaikutusarvioinnin lähtökohdista.....	17
4.2 Taloudelliset vaikutukset.....	18
4.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	20
4.4 Ympäristövaikutukset.....	22
4.5 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	23
5 Asian valmistelu.....	23
5.1 Valmisteluvaiheet ja aineisto.....	23
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	24
6 Voimaantulo.....	27
7 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	28
LAKIEHDOTUS.....	32
Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta.....	32
LIITE 1.....	38
LUVANVARAISET TOIMINNAT.....	38
LIITE 2.....	39
REKISTERÖITÄVÄT TOIMINNAT.....	39
RINNAKKAISTEKSTIT.....	40
Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta.....	40
LIITE 1.....	49
LUVANVARAISET TOIMINNAT.....	49
LIITE 2.....	50
REKISTERÖITÄVÄT TOIMINNAT.....	50

PERUSTELUT

1 Johdanto

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/2193 tiettyjen keskisuurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta, jäljempänä *keskisuuria polttolaitoksia koskeva direktiivi*, annettiin 25 päivänä marraskuuta 2015. Keskisuuria polttolaitoksia koskevassa direktiivissä asetetaan päästöraja-arvot vähintään 1 megawatin mutta alle 50 megawatin polttolaitosten rikkidioksidi-, typenoksidi- ja hiukkaspäästöille. Päästöraja-arvoilla pyritään vähentämään tähän kokoluokkaan kuuluvien polttolaitosten ilmaan joutuvien päästöjen aiheuttamia ympäristö- ja terveyshaittoja. Päästöraja-arvojen lisäksi keskisuuria polttolaitoksia koskeva direktiivi sisältää myös muita, esimerkiksi päästöjen tarkkailuun ja valvontaan liittyviä velvoitteita.

Keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin velvoitteita sovelletaan uusiin polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 50 megawatin käyttöön otettaviin polttolaitoksiin 20.12.2018 alkaen, olemassa oleviin polttoaineteholtaan vähintään 5 mutta alle 50 megawatin polttolaitoksiin vuoden 2025 alusta alkaen ja vähintään 1 megawatin mutta alle 5 megawatin laitoksiin vuoden 2030 alusta alkaen. Direktiivi tulee saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä 19 päivänä joulukuuta 2017.

Aikaisemmin polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 50 megawatin polttolaitosten päästöjä ei ole säädelty EU-tasolla, vaan jokaisella jäsenmaalla on ollut vaihtelevasti omaa kansallista lainsäädäntöä kyseiseen kokoluokkaan kuuluville polttolaitoksille. Suurten polttolaitosten eli polttoaineteholtaan vähintään 50 megawatin polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston teollisuuden päästöjä (yhtenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen) koskevassa direktiivissä (2010/75/EU), jäljempänä *teollisuuspäästädirektiivi*. Erittäin pienien eli polttoaineteholtaan alle yhden megawatin polttolaitosten päästöjen rajoittaminen on mahdollista energiaan liittyvien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2009/125/EY) kautta.

Osa keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin soveltamisalaan kuuluvista polttolaitoksista kuluu jo nykyisin kansallisen sääntelyn piiriin. Kyse on ympäristönsuojelulain mukaan rekisteröitävistä ja luvanvaraisista energiantuotantolaitoksista, joihin sovelletaan polttoaineteholtaan alle 50 megawatin energiantuotantoyksiköiden ympäristönsuojeluvaatimuksista annettua valtioneuvoston asetusta (750/2013), jäljempänä *toimialakohtainen asetus*. Toimialakohtaisen asetuksen sääntely on puhtaasti kansallista sääntelyä. Tämä sääntely on ympäristönsuojelullisesta näkökulmasta kattavampaa kuin keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin sääntely, sillä siinä on asetettu päästöraja-arvot ilmaan johdettaville päästöille, mutta lisäksi säädetty myös muista ympäristönsuojeluvaatimuksista. Ne liittyvät esimerkiksi savupiipun korkeuteen, meluntorjuntaan, jätevesien käsittelyyn ja johtamiseen sekä polttoaineiden käsitteilyyn ja varastointiin.

Keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin kansallinen täytäntöönpano edellyttää muutoksia kansalliseen sääntelyyn. Tämä hallituksen esitys koskee niitä direktiivin täytäntöönpanon vaatimia muutoksia, jotka perustuslain mukaan edellyttävät lakitason sääntelyä. Suurin osa direktiivin yksityiskohtaisista velvoitteista, kuten esimerkiksi kaikki päästöraja-arvot, pannaan täytäntöön asetustason sääntelyllä. Tämän toteuttamiseksi nykyinen toimialakohtainen asetus tullaan korvaamaan kokonaan uudella valtioneuvoston asetuksella, jäljempänä *uusi toimialakohtainen asetus*.

2 Nykytila

2.1 Keskisuurten energiantuotantolaitosten rekisteröintivelvollisuutta koskeva sääntely

Ympäristönsuojelulain 116 §:ssä säädetään toiminnan rekisteröinnistä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Rekisteröitävät toiminnot on lueteltu lain liitteessä 2 ja sen perusteella osa polttoaineteholtaan alle 50 megawatin energiantuotantoyksiköistä – ja laitoksista on rekisteröintivelvollisia. Rekisteröitäviin toimintoihin kuuluu liitteen 2 kohdan 1 mukaan energiantuotantolaitos, jonka polttoainetehoon lasketaan yhteen kaikki samalla laitosalueella sijaitsevat polttoaineteholtaan vähintään yhden megawatin energiantuotantoyksiköt ja jonka polttoaineteho on vähintään 5 megawattia, mutta alle 50 megawattia, ja jossa jokaisen kiinteää polttoainetta käyttävän energiantuotantoyksikön polttoaineteho on alle 20 megawattia. Lain mukainen rekisteröintivelvollisuus ei siis voimassa olevan sääntelyn mukaan koske sellaisia polttoaineteholtaan 1-5 megawatin energiantuotantoyksiköitä, jotka eivät yhdessä muiden samalla laitosalueella olevien energiantuotantoyksiköiden kanssa muodosta yli viiden megawatin energiantuotantolaitosta.

Lain 116 §:n 1 momentin mukaan lain liitteen 2 mukaiset toiminnot rekisteröidään tekemällä niistä lain 117 §:ssä tarkoitetut tiedot sisältävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Rekisteröintimenettely on luonteeltaan kirjaamistoimenpide, jossa ei tehdä hallinnollista päätöstä eikä anneta määräyksiä. Käytännössä rekisteröinnin edellytyksenä on, että toiminnalle on toimialakohtaisessa valtioneuvoston asetuksessa säädetty alalla yleisesti noudatettavat ympäristönsuojeluvaatimukset. Rekisteröintivelvollisten energiantuotantolaitosten osalta nämä vaatimukset sisältyvät polttoaineteholtaan alle 50 megawatin energiantuotantoyksiköiden ympäristönsuojeluvaatimuksista annettuun valtioneuvoston asetukseen (750/2013), jota selostetaan tarkemmin kohdassa 2.3.

Lain 116 §:n 1 momentin mukaan toiminta voidaan aloittaa, kun kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on rekisteröinyt toiminnan tai ilmoituksen jättämisestä on kulunut 90 päivää. Toiminnanharjoittajalle lähetetään tieto rekisteröinnistä.

Toimivaltainen valvontaviranomainen, eli kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, varmistaa jälkivalvonnalla, että toiminnassa noudatetaan toimialakohtaisen valtioneuvoston asetuksen vaatimuksia.

Liitteen 2 mukaista toimintaa ei kuitenkaan aina voida rekisteröidä. Ympäristönsuojelulain 30 §:ssä säädetään tilanteista, joissa liitteen 2 mukainen toiminta edellyttää rekisteröinnin sijastaympäristölupaa. Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädetään, että toiminta edellyttää ympäristölupaa, jos se on osa direktiivilaitoksen toimintaa. Säännös tarkoittaa, että ympäristölupaa ei tarvita sellaiselle luvanvaraisen laitoksen osalle, joka voidaan rekisteröidä ja joka ei ole osa direktiivilaitosta. Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädetään, että ympäristölupa on oltava, jos toiminnasta saattaa aiheutua 27 §:n 2 momentissa tarkoitettu seuraus. Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädetään, että ympäristölupa on oltava, jos toiminta on luvanvaraista pohjavesialueita koskevan 28 §:n perusteella.

2.2 Keskisuurten energiantuotantolaitosten ympäristöluvanvaraisuutta koskeva sääntely

Ympäristönsuojelulain 27 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan, josta säädetään liitteen 1 taulukossa 1 (direktiivilaitos) ja taulukossa 2, on oltava lupa. Osa polttoaineteholtaan alle 50 megawatin energiantuotantolaitoksista on luvanvaraisia lain liitteen 1 taulukon 2 perusteella. Luvanvaraista on lain liitteen 1 taulukon 2 kohdan 3 alakohdan a mukaan polttoaineiden polttaminen laitoksessa, jossa on yksi tai useampi polt-

toiminteholtaan vähintään 20 megawatin kiinteää polttoainetta polttava energiantuotantoyksikkö ja laitosalueen kaikkien energiantuotantoyksikköiden yhteenlaskettu polttoaineteho on alle 50 megawattia.

Lain 27 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on lisäksi oltava toimintaan, josta saattaa aiheutua vesistön pilaantumista eikä kyse ole vesilain mukaan luvanvaraisesta hankkeesta, jätevesien johtamiseen, josta saattaa aiheutua ojan, lähteen tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua noron pilaantumista ja toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapurussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitystä.

Lain 28 §:ssä säädetään toiminnan luvanvaraisuudesta pohjavesialueilla. Pykälän soveltamisalaan kuuluvien toimintojen osalta luvanvaraisuuden määrittelyyn ei sisälly pilaantumisen arviointia, vaan toimintaan on aina haettava lupa, jos se sijoitetaan tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella. Lain 28 § 1 momentin perusteella liitteessä 2 tarkoitettua rekisteröitävän energiantuotantolaitoksen toimintaan on oltava ympäristölupa, jos toiminta sijoitetaan tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella. Lain 28 §:n 2 momentin perusteella myös liitteessä 1 ja 2 tarkoitettuun, mutta niitä vähäisempään energiantuotantolaitoksen toimintaan on oltava ympäristölupa, jos toiminta sijoitetaan tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella ja toiminnasta voi aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

Lisäksi edellä kohdassa 2.1 selostettu lain 30 § saattaa johtaa siihen, että muutoin lain liitteen 2 mukaisesti rekisteröitävän energiantuotantolaitoksen toiminta edellyttää tietyissä tilanteissa ympäristölupaa.

Ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2014) 2 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on toimivaltainen viranomaisen ratkaisemaan luvanvaraisen alle 50 megawatin energiantuotantolaitoksen ympäristöluvan. Lupamenettely käsittää varsinaisen lupaharkinnan ja lupapäätöksen antamisen lisäksi muun muassa kuulutusmenettelyn ja siihen liittyvän asianosaisten kuulemisen, laissa edellytettyjen ja tarvittavien muiden lausuntojen hankkimisen sekä lupapäätöksestä tiedottamisen. Päätöksessä rajoitetaan lupamääräyksiin toiminnasta aiheutuvia päästöjä ja niistä johtuvaa ympäristön pilaantumista ja määrätään päästöjen ja vaikutusten tarkkailusta. Lisäksi lupapäätöksessä määrätään tarvittaessa korvauksia päästöistä johtuvasta vesistön pilaantumisesta aiheutuvista haitoista. Lupaharkinta ja päästö määräykset perustuvat toiminnan luonteen ja sijoituspaikan huomioon ottavaan tapauskohtaiseen harkintaan. Lupapäätöksestä voi valittaa Vaasan hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

2.3 Keskisuurten energiantuotantolaitosten ympäristönsuojeluvaatimuksia koskeva sääntely

Toimialakohtainen asetus eli polttoaineteholtaan alle 50 megawatin energiantuotantoyksikköiden ympäristönsuojeluvaatimuksia koskeva valtioneuvoston asetus (750/2013), on ollut voimassa 1 päivästä marraskuusta 2013 alkaen.

Toimialakohtaista asetusta sovelletaan kaikkiin energiantuotantoyksiköihin, joiden polttoaineteho on vähintään 5 megawattia, mutta alle 50 megawattia. Lisäksi toimialakohtaista asetusta sovelletaan energiantuotantoyksiköihin, joiden polttoaineteho vähintään 1 megawatti, mutta alle 5 megawattia, jos energiantuotantoyksikkö sijaitsee samalla laitosalueella muiden energiantuotantoyksikköiden kanssa ja niiden yhteenlaskettu polttoaineteho ylittää 5 megawattia tai jos energiantuotantoyksikkö on osa muutoin ympäristöluvanvaraista toimintaa.

Toimialakohtainen asetus koskee sekä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröitäviä että luvanvaraisia energiantuotantoyksiköitä ja -laitoksia. Luvanvaraisiin laitoksiin toimialakohtaista asetusta sovelletaan ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksena.

Toimialakohtaisen asetuksen soveltamisalasta on rajattu pois energiantuotantoyksiköt, jotka kuuluvat jätteen polttamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen tai polttoaineteholtaan vähintään 50 megawatin polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen, jäljempänä suurten polttolaitosten asetus, soveltamisalaan. Asetusta ei sovelleta yksiköihin, jotka käyttävät palamistuotteita suoraan lämmitykseen, kuivaukseen taikka esineiden tai aineiden käsittelyyn, kuten uudelleenlämmitysuuneihin ja lämpökäsittelyuuneihin, eikä jälkipolttoyksiköihin, jotka on suunniteltu puhdistamaan savukaasuja polttamalla ja, joita ei käytetä erillisinä energiantuotantoyksikköinä. Asetusta ei myöskään sovelleta kokonaisten eläinten raatojen polttamiseen. Asetuksen soveltamisalasta on lisäksi rajattu yksiköt, joissa tutkitaan, kehitetään tai testataan diesel-, kaasu- tai monipolttoainemoottoreita. Myös ympäristönsuojelulaissa tarkoitettu koeluontoinen lyhytaikainen toiminta on rajattu asetuksen soveltamisalasta.

Toimialakohtaisessa asetuksessa säädetään päästöraja-arvot ilmaan johdettaville päästöille energiantuotantoyksikössä käytetyn polttoaineen ja yksikön polttoainetehon perusteella. Päästöraja-arvot on asetettu hiukkasille, typenoksideille ja rikkidioksidille. Päästöraja-arvot määräytyvät sen mukaan, onko kyse uudesta vai olemassa olevasta energiantuotantoyksiköstä. Uudella energiantuotantoyksiköllä tarkoitetaan yksikköä, joka on rekisteröity tai, joka on saanut ympäristöluvan 1 päivänä kesäkuuta 2010 jälkeen. Olemassa olevalla energiantuotantoyksiköllä tai -laitoksella tarkoitetaan 1 päivänä kesäkuuta 2010 toiminnassa ollutta energiantuotantoyksikköä tai -laitosta taikka sellaista laitosta, jonka ympäristölupa on kuulutettu ennen mainittua päivämäärää.

Päästöraja-arvoissa huomioidaan erikseen peruskuorma-, vara- ja huippukuormayksiköt sekä hätäkäyttöyksiköt. Asetukseen sisältyy myös laskentakaava monipolttolaitosten päästöraja-arvon määrittämiseksi. Energiantuotantoyksiköiden päästöraja-arvot määritetään yksiköiden yhteenlasketun polttoainetehon perusteella, jos savuhormiin johdetaan kahden tai useamman yksikön savukaasut.

Toimialakohtaisessa asetuksessa säädetään ilmaan johdettaville päästöille päästöraja-arvojen lisäksi myös muita ympäristönsuojeluvaatimuksia. Kyse on energiantuotantoyksikön savupiiipun korkeutta koskevista vaatimuksista, energiantuotantolaitoksen toimintaa ja siihen liittyviä liikenne-, purkaus- ja lastaustoimintoja sekä polttoaineen käsittelyä koskevista meluntorjuntavaatimuksista, jätevesien käsittelystä ja johtamisesta, polttoaineiden käsittelystä ja varastoinnista, jätehuollosta ja poikkeuksellisista tilanteista. Lisäksi asetuksessa säädetään toimintaa sekä sen päästöjä ja vaikutuksia koskevista tarkkailuvaatimuksista sekä toiminnanharjoittajan kirjanpito- ja tietojen toimittamisvelvollisuudesta. Toiminnan lopettamisesta ja muuttamisesta on ilmoitettava asetuksen mukaisesti.

2.4 Keskiuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin keskeinen sisältö

Keskiuuria polttolaitoksia koskevassa direktiivissä asetetaan päästöraja-arvot vähintään yhden mutta alle 50 megawatin polttolaitosten rikkidioksidi-, typenoksidi- ja hiukaspäästöille. Päästöraja-arvojen lisäksi direktiivissä on asetettu polttolaitoksille esimerkiksi päästöjen tarkkailuun ja valvontaan liittyviä velvoitteita. Direktiivin soveltamisalasta on sen 2 artiklan 3 kohdan yksityiskohtaisessa luettelossa rajattu pois eräitä toimintoja ja laitteita. Direktiiviä ei esimerkiksi sovelleta toimintoihin, joiden päästöjä rajoitetaan teollisuuspäästädirektiivin kautta. Direktiiviä ei myöskään sovelleta polttolaitoksiin, jotka käyttävät palamistuotteita suoraan

esineiden tai aineiden lämmitykseen tai kuivaukseen, eikä jälkipolttolaitoksiin, jotka on suunniteltu puhdistamaan savukaasuja polttamalla ja joita ei käytetä erillisinä polttolaitoksina. Lisäksi direktiiviä ei sovelleta teknisiin laitteisiin, joita käytetään ajoneuvon, aluksen tai ilma-aluksen käyttövoiman tuottamiseen.

Direktiivin velvoitteita sovelletaan uusiin käyttöön otettaviin polttolaitoksiin 20.12.2018 alkaen, olemassa oleviin polttoaineteholtaan 5-50 megawatin polttolaitoksiin vuoden 2025 alusta alkaen ja 1–alle 5 megawatin laitoiksiin vuoden 2030 alusta alkaen. Huomionarvoista on, että direktiivissä olemassa olevan polttolaitoksen määritelmää ei ole kytketty pelkästään direktiivin voimaantuloohetkeen, vaan vasta tätä myöhempään ajankohtaan siten, että viime kädessä laitoksen käyttöönottohetki ratkaisee sen, onko kyse direktiivin määritelmän mukaisesta olemassa olevasta vai uudesta polttolaitoksesta.

Keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin päästöraja-arvoja koskeva sääntely on erittäin yksityiskohtaista ja sisältyy direktiivin artiklaan 6 sekä liitteeseen II. Kuten edellä on jo todettu, päästöraja-arvot ovat pääsääntöisesti voimassa olevia kansallisesti asetettuja päästöraja-arvoja tiukempia. Toisaalta olemassa oleville laitoksille on direktiivissä varattu poikkeuksellisen pitkä siirtymäaika sopeutua tiukentuviin päästöraja-arvoihin. Lisäjoustoa tuo myös se, että direktiivin mukaan on kansallisesti mahdollista asettaa joitain lieventäviä poikkeuksia direktiivin mukaisten päästöraja-arvojen noudattamiseen mm. vähän käyvissä laitoksissa, kaukolämpölaitoksissa ja biomassalla polttavissa laitoksissa. Direktiivin mahdollistamissa poikkeuksissa huomioidaan myös vähärikkisten ja kaasumaisten polttoaineiden saatavuushäiriöt. Direktiivin mukaan toimivaltainen viranomaislainen voi tietyin edellytyksin myöntää kyseisten polttoaineiden saatavuudessa ilmenneiden häiriöiden johdosta toiminnanharjoittajalle määräaikaisen poikkeuksen velvoitteesta noudattaa direktiivin mukaisia päästöraja-arvoja. Vähärikkistä polttoainetta käyttävälle polttolaitokselle poikkeus voidaan myöntää enintään kuuden kuukauden ajaksi. Yksinomaan kaasumaista polttoainetta käyttävälle polttolaitokselle poikkeus voidaan pääsäännön mukaan myöntää kymmenen päivän ajaksi. Molemmissa tilanteissa jäsenvaltion on ilmoitettava poikkeusten myöntämisestä komissiolle kuukauden kuluessa niiden myöntämisestä.

Direktiivin mukaisten sovellettavien päästöraja-arvojen määrittämisen kannalta merkityksellistä on se, että direktiivin 4 artikla sisältää myös pitkälti suuria polttolaitoksia koskevan sääntelyn kaltaisen yhteenlaskusäännön yhteiseen piippuun savukaasuja johtaville keskisuurille polttolaitoksille. Suurten polttolaitosten sääntelystä poiketen yhteenlaskusääntö koski kuitenkin vain direktiivin määritelmän mukaisia uusia keskisuuria polttolaitoksia. Lisäksi päästöraja-arvojen määrittämisen kannalta merkityksellisenä voidaan pitää myös direktiivin sisältämää laskentakaavaa päästöraja-arvojen määrittämiseksi tilanteissa, joissa polttolaitoksessa käytetään samanaikaisesti kahta tai useampaa polttoainetta.

Direktiivin 5 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, ettei sen soveltamisalaan kuuluvia polttolaitoksia käytetä ilman että ne on rekisteröity tai ilman, että niille on myönnetty lupa. Direktiivi sisältää myös joitain rekisteröinti- ja lupamenettelyihin liittyviä velvoitteita. Ensinnäkin direktiivin 5 artiklan 3 kohta velvoittaa jäsenvaltiot varmistamaan, että rekisteröinti- ja lupamenettelyjen yhteydessä toiminnanharjoittaja velvoitetaan ilmoittamaan toimivaltaiselle viranomaiselle direktiivin soveltamisalaan kuuluvista polttolaitoksista vähintään direktiivin liitteessä I luetellut tiedot. Näitä tietoja ovat perustiedot polttolaitoksesta ja sen toiminnasta, kuten laitoksen polttoaineteho ja tyyppi, laitoksessa käytetyt polttoaineet osuuskittain sekä toiminnan aloituspäivämäärä. Lisäksi tulee ilmoittaa EU:n toimialaluokituksen koodeja käyttäen tarkemmin se, mihin toimintaan energiantuotanto liittyy, ja arvioitaisiin laitoksen käyttötunnit ja keskimääräinen kuorma. Ilmoitusvelvollisuus kattaa myös polttolaitoksen toiminnassa noudatettavat päästöraja-arvot ja mahdollinen laitoksen käytön rajaaminen

500 vuosittaiseen käyttötuntiin. Lisäksi kiinteän polttolaitoksen osalta on ilmoitettava laitoksen sijaintipaikka. Toiseksi direktiivin 9 artikla edellyttää jäsenvaltiot toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet, jotta toiminnanharjoittajat ilmoittavat ilman aiheetonta viivytystä toimivaltaiselle viranomaiselle kaikista keskisuuriin polttolaitoksiin tehtävistä muutoksista, jotka vaikuttavat sovellettaviin päästöjen raja-arvoihin. Toimivaltaisen viranomaisen on tarvittaessa saatettava lupa tai rekisteröinti ajan tasalle tämän mukaisesti.

Kolmanneksi direktiivin 5 artiklan 4 kohta edellyttää, että toimivaltaisen viranomaisen on rekisteröitävä keskisuuri polttolaitos tai käynnistettävä sitä koskeva lupamenettely kuukauden kuluessa siitä, kun toiminnanharjoittaja on antanut liitteessä I luetellut tiedot.

Edellä selostettuihin rekisteröinti- ja lupamenettelyitä koskeviin velvoitteisiin liittyen direktiivin 5 artiklan 5 kohta edellyttää myös, että toimivaltaisen viranomaisen on pidettävä rekisteriä kutakin keskisuurta polttolaitosta koskevista tiedoista, liitteessä I luetellut tiedot sekä 9 artiklan mukaisesti saadut tiedot mukaan lukien. Lisäksi toimivaltaisen viranomaisen on asetettava rekisteriin sisältyvät tiedot julkisesti saataville, myös internetissä, direktiivin 2003/4/EY mukaisesti.

Direktiivin velvoitteet linkittyvät eräiltä osin myös 21 päivänä toukokuuta 2008 ilmanlaadusta ja sen parantamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2008/50/EY, jäljempänä *ilmanlaatudirektiivi*. Direktiivin 6 artiklan 9 kohdan mukaan alueilla tai alueiden osilla, joilla ei noudateta ilmanlaatudirektiivissä säädettyjä ilmanlaadun raja-arvoja, jäsenvaltioiden on arvioitava tarve soveltaa näillä alueilla tai alueiden osilla sijaitseviin yksittäisiin keskisuuriin polttolaitoksiin direktiivissä asetettuja päästöjen raja-arvoja tiukempia raja-arvoja osana ilmanlaatudirektiivin 23 artiklassa tarkoitettujen ilmanlaatusuunnitelmien laatimista ottaen huomioon 6 artiklan 10 kohdassa tarkoitettujen tietojenvaihdon tulokset, mikäli kyseisten raja-arvojen soveltaminen auttaisi tehokkaasti parantamaan ilmanlaatua huomattavasti.

Direktiivin 11 artikla sisältää jäsenvaltiolle osoitettuja raportointivelvoitteita. Raportointikertoja olisi yhteensä kolme. Jäsenvaltioiden on viimeistään 1 päivänä lokakuuta 2026 ja viimeistään 1 päivänä lokakuuta 2031 toimitettava komissiolle kertomus, joka sisältää laadullisia ja määrällisiä tietoja direktiivin täytäntöönpanosta, kaikista toimista, joilla varmennetaan, että keskisuurten polttolaitosten toiminta on direktiivin mukaista, ja kaikista tässä tarkoituksessa toteutetuista täytäntöönpanon valvontatoimista. Ensimmäiseen eli viimeistään 1 päivänä lokakuuta 2026 toimitettavaan kertomukseen on sisällytettävä arvio keskisuurista polttolaitoksista peräisin olevista rikkidioksidin, typen oksidien ja hiukkasten vuotuisista kokonaispäästöistä laitostyyppittäin, polttoainetyypeittäin ja kapasiteettiluokittain. Lisäksi jäsenvaltioiden on myös toimitettava komissiolle viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2021 kertomus, joka sisältää arvion keskisuurista polttolaitoksista peräisin olevista hiilimonoksidin vuotuisista kokonaispäästöistä ja käytettävissä olevat tiedot hiilimonoksidipäästöjen pitoisuudesta polttoainetyypeittäin ja kapasiteettiluokittain.

Direktiivin 17 artiklan mukaa se tulee saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä 19 päivänä joulukuuta 2017.

2.5 Keskisuurten energiantuotantolaitosten lukumäärää ja kokoluokkaa koskevia tietoja

Jo keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin neuvotteluvaiheessa tiedostettiin, että nykytilanteessa käytössä ei ole kattavaa tietoaineistoa direktiivin soveltamisalaan kuuluvien laitosten lukumääristä, polttoainetehoista ja polttoaineiden käytöstä. Lain 222 §:n tarkoittamaan ympäristönsuojelun tietojärjestelmään on lain 223 §:n nojalla talletettu tietoja ainoastaan niistä energiantuotantolaitoksista, jotka voimassa olevan sääntelyn mukaan ovat rekisteröitäviä tai

luvanvaraisia. Tietojärjestelmään ei myöskään tietoteknisistä syistä johtuen ole tähän saakka systemaattisesti talletettu tietoja kaikista kuntien toimivaltaan kuuluvista luvanvaraisista laitoksista. Direktiivin neuvotteluvaiheessa tarvittavia lukumäärä- ja muita tietoja yritettiin kerätä kesällä ja syksyllä 2014 erilliskyselyllä Manner-Suomen kunnista, jotta kansallista vaikutusarviointia varten saataisiin riittävästi aineistoa. Kasvihuoneissa olevien energiantuotantolaitosten tietoja kysyttiin erillisellä lomakkeella. Tätäkään kautta ei kuitenkaan saatu kaikilta kunnilta, sillä kyselyn vastausprosentti oli 61.5 %. Lisäksi useiden kuntien toimittamissa vastauksissa tiedot olivat puutteellisia. (Petäjä ym. 2014). Kyselyn avulla saatiin kuitenkin tiedot 515:stä aiemmasta aineistosta puuttuneesta energiantuotantolaitoksesta, joista 456 kuuluu kokoluokkaan 1–5 MW.

Keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin neuvotteluvaiheessa teetettiin myös laajempi selvitys, jossa arvioitiin sekä päästökattodirektiiviehdotuksen että keskisuurten polttolaitosten direktiiviehdotuksen toimeenpanon vaikutuksia Suomessa (Suomen ympäristökeskuksen raportteja 6/2015), jäljempänä *vaikutusarviointiselvitys*. Vaikutusarviointiselvityksessä hyödynnettiin edellä selostetun erilliselvityksen tietoja. Vaikutusarviointiselvityksen mukaan käytettävissä olevan aineiston mukaan kokoluokkaan 1–50 MW kuuluvia laitoksia on 2 546, ja tietoja on 262:sta (83 %) Manner-Suomen kunnasta. Suurin osa eli 61 % (1 434) energiantuotantolaitoksista kuuluu kokoluokkaan 1–5 MW. Arviolta 10–20 % em. kokoluokan energiantuotantolaitoksista, eli merkittävä osa, puuttuu käytettävissä olevasta aineistosta. Käytettävissä olevan aineiston mukaan energiantuotantolaitoksista 19 % (456) kuuluu kokoluokkaan yli 5–10 MW ja 2,5 %:n (59) kokoluokka ei ole tiedossa.

Edellä selostetun perusteella Suomessa on nykytilanteessa karkean arvion mukaan noin 3 000 direktiivin soveltamisalaan kuuluvaa energiantuotantolaitosta. Suurin osa näistä on ympäristönsuojelulain mukaan rekisteröitäviä toimintoja.

2.6 Nykytilan arviointi

Kuten edellä on jo todettu, keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin kansallinen täytäntöönpano edellyttää voimassa olevan lainsäädännön muuttamista. Muutoksia tarvitaan sekä laki- että asetustason sääntelyyn.

Voimassa oleva sääntelymme vastaa pääosin nykykäsitystä siitä, minkä kokoluokan energiantuotantolaitoksia on ylipäättään tarpeen sisällyttää ympäristönsuojelusääntelyn soveltamisalaan. Keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin kansallisen täytäntöönpanon vuoksi tämän sääntelyn soveltamisalaa joudutaan laajentamaan nykyistä huomattavasti pienempiin energiantuotantolaitoksiin.

Lisäksi voimassa olevat kansalliset päästöraja-arvot vastaavat pääosin nykykäsitystä siitä, mikä on Suomessa kustannustehokasta päästöjen vähentämistä keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin soveltamisalaan kuuluvissa energiantuotantolaitoksissa. Keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin kansallisen täytäntöönpanon vuoksi nämä kansalliset päästöraja-arvot tulevat pääosin tiukkenemaan. Erityisesti pienempien laitosten osalta päästöraja-arvot kiristyvät selvästi verrattuna kansallisiin päästöraja-arvoihin. Uudet päästöraja-arvot pannaan täytäntöön asetustason sääntelyllä ja niiden soveltaminen tulee edellyttämään toimia erityisesti hiukkaspäästöjen vähentämisessä. Nämä päästövähennystoimet eivät kuitenkaan ole Suomessa yhtä tehokkaita kuin muualla Euroopassa. Näiden kustannustehokkuuteen liittyvien syiden vuoksi useat tahot kritisoiivat keskisuuria polttolaitoksia koskevaa direktiiviä jo sen neuvotteluvaiheessa.

Lisäksi jotkut keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin velvoitteet soveltuvat huonosti kansallisessa rekisteröintimenettelyssä sovellettavaksi. Tämä koskee esimerkiksi uusien keskisuurten energiantuotantoyksiköiden yhteenlaskusääntöä. Rekisteröintimenettely ei sisällä lainkaan ennakkovalvontaa, jonka yhteydessä yhteenlaskusäännön tarkoittama viranomaisarvio olisi luontevaa tehdä. Eräitä direktiivin velvoitteita ei myöskään tulla välttämättä koskaan Suomessa soveltamaan. Tämä koskee ainakin velvollisuutta arvioida ilmanlaatudirektiivin mukaisen ilmansuojelusuunnitelman laatimisen yhteydessä myös sitä, voitaisiinko ilmanlaatua olennaisesti ja kustannustehokkaasti parantaa tiukentamalla keskisuurten energiantuotantolaitosten päästöraja-arvoja.

Edellä selostetuista seikoista huolimatta keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin velvoitteet on pantava kansallisesti täytäntöön täysimääräisinä, toki hyödyntäen kaikki direktiiviin perustuvat jousto- ja kevennysmahdollisuudet.

Nykytilanteessa lain 222 §:n tarkoittamaan ympäristönsuojelun tietojärjestelmään ei tietoteknisistä syistä johtuen kattavasti talleteta lain 223 §:n edellyttämiä tietoja kuntien lupatoimivaltaan kuuluvista toiminnoista ja niiden päästöistä. Tilanteen parantamiseen on kiinnitetty huomiota jo aikaisemmin, viimeksi keväällä 2017 hyväksytyyn ympäristönsuojelulain muuttamista koskevan hallituksen esityksen (HE 8/2017 vp) yhteydessä. Tuolloin ympäristövaliokunta piti hyvin tärkeänä, että tietopohja lupa- ja päästötiedoista saadaan kohtuullisella aikataululla kuntoon (YmVM 3/2017 vp). Tavoitteena tulee siis edelleen olla, että tietoteknisiä ratkaisuja kehitetään siten, että kuntien toimivaltaan kuuluvia toimintoja koskevat tiedot saataisiin helposti ja kattavasti osaksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmää.

Keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin kansallista täytäntöönpanoa valmisteltaessa on tuotu esiin, että nykytilanteessa edellä kohdassa 2.3 selostettua toimialakohtaisen asetusta on sovellettu epäyhtenäisellä ja vaihtelevalla sellaisiin itsenäisiin olemassa oleviin vähintään 1 megawatin mutta alle 5 megawatin energiantuotantoyksiköihin, jotka asetuksen soveltamisalaa koskevan 1 §:n 1 momentin 2 kohdan tarkoittamalla tavalla ovat osa muutoin ympäristöluvanvaraista toimintaa. Tämän hallituksen esityksen laatimisen yhteydessä on todettu, että toimialakohtaisen asetuksen soveltamisalaan liittyvät kysymykset eivät välittömästi liity nyt ehdotettuihin lakitason säännöksiin. Kyseinen toimialakohtaisen asetuksen soveltamisalaa koskeva säännös on kuitenkin sinänsä selkeä ja aikanaan tarkkaan harkittu. Sen soveltamiskäytännön yhtenäisyyteen on syytä kiinnittää huomiota esimerkiksi erilaisilla alan koulutuspäivillä.

3 Ehdotetut muutokset

Ympäristönsuojeluvaatimuksiin liittyvän 10 §:n asetuksenantovaltuuden muutos

Lain 10 §:n 2 momentin 1 kohdan asetuksenantovaltuudessa selkiytettäisiin, että siinä tarkoitettuun polttoaineteholtaan alle 50 megawatin energiantuotantolaitokseen voi kuulua yksi tai useampi energiantuotantoyksikkö. Sekä energiantuotantoyksikkö että energiantuotantolaitos on voimassa olevassa sääntelyssä määritelty edellä kohdassa 2.3 selostetussa toimialakohtaisessa asetuksessa. Määritelmien lähtökohtana on, että energiantuotantolaitokseen kuuluu tapauksesta riippuen joko yksi energiantuotantoyksikkö, tai useampi samalla laitosalueella sijaitseva energiantuotantoyksikkö. Energiantuotantolaitoksen määritelmä kattaa myös energiantuotantoyksikön tai – yksiköiden toimintaan kiinteästi liittyvät muut toiminnot, kuten polttoaineen varastoinnin.

Keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin kansallisen täytäntöönpanon vuoksi energiantuotantoyksikön ja – laitoksen määritelmät otettaisiin myös osaksi lakitason sääntelyä. Ener-

giantuotantoyksikön määritelmä vastaisi direktiiviin sisältyvää määritelmää ”polttolaitos”. Energiantuotantolaitoksen määritelmä olisi puolestaan puhtaasi kansallinen määritelmä, jota edelleen tarvitaan rekisteröitävien ja luvanvaraisten toimintojen ulottuvuutta täsmentämään. Rekisteröinti- ja ympäristölupavelvollisuus on kansallisesti määritetty nimenomaan ”energiantuotantolaitos” termin kautta.

Lain 10 lukuun lisättävä sääntely

Lain 10 lukuun, suuria polttolaitoksia koskevan sääntelyn (97 - 106 §:t) jälkeen, lisättäisiin uusi väliotsikko ” Keskiuuret energiantuotantoyksiköt ja – laitokset”. Väliotsikon alle lisättäisiin uudet säännökset (106 a- 106 e §), joilla pantaisiin täytäntöön pääosa lakitason sääntelyä edellyttävistä keskiuureista polttolaitoksia koskevan direktiiviin velvoitteista.

106 a §. *Keskiuuriin energiantuotantoyksiköihin ja – laitoksiin liittyvät määritelmät.* Uusi 106 a § sisältäisi ne sekä keskiuureista polttolaitoksia koskevan direktiivin 3 artiklan sääntelyyn että kansallisiin syihin perustuvat määritelmät, jotka liittyvät keskiuureista energiantuotantoyksiköitä ja – laitoksia koskeviin uusiin lakitason säännöksiin. Uusi toimialakohtainen asetus sisältäisi kaikki keskiuureista polttolaitoksia koskevan direktiiviin määritelmät.

Pykälässä kohdan 1) energiantuotantoyksikön määritelmä vastaisi keskiuureista polttolaitoksia koskevan direktiiviin 3 artiklan 5 kohtaan sisältyvää määritelmää ”polttolaitos”. Kyseinen määritelmä vastaisi samalla toimialakohtaiseen asetukseen jo sisältyvää määritelmää. Pykälässä kohdan 2) energiantuotantolaitoksen määritelmä olisi puolestaan toimialakohtaisesta asetuksesta lakitasolle nostettava puhtaasi kansallinen määritelmä, jota edelleen tarvitaan rekisteröitävien ja luvanvaraisten toimintojen ulottuvuutta täsmentämään. Energiantuotantoyksikön ja – laitoksen määritelmien taustaa on selostettu jo ehdotetun 10 §:n 2 momentin perusteluissa.

Edellä selostettu huomioon ottaen pykälässä kohdan 3 olemassa olevan energiantuotantoyksikön määritelmä vastaisi keskiuureista polttolaitoksia koskevan direktiiviin 5 artiklan 6 kohtaan sisältyvää määritelmää ” olemassa oleva polttolaitos”. Vastaavasti pykälässä kohdan 5 uuden energiantuotantoyksikön määritelmä vastaisi keskiuureista polttolaitoksia koskevan direktiiviin 5 artiklan 7 kohtaan sisältyvää määritelmää ” uusi polttolaitos”. Huomionarvoista on, että määritelmien mukaan viime kädessä energiantuotantoyksikön käyttöönottohetki ratkaisisi sen, onko kyse olemassa olevasta vai uudesta energiantuotantoyksiköstä. Ratkaisevaa olisi se, onko käyttöönotto tapahtunut ennen 20.12.2018 tai viimeistään kyseisenä päivänä. Tästä seuraa se, että esimerkiksi keväällä 2018 vireille tulevaa keskiuureista energiantuotantolaitosta koskevaa rekisteröinti- ilmoitusta tai ympäristölupahakemusta ei automaattisesti voida käsitellä joko olemassa olevana tai uutena toimintana.

Edellä selostetut määritelmät mahdollistaisivat sen, että yhdestä tai useammasta olemassa olevasta energiantuotantoyksiköstä muodostuvan energiantuotantolaitoksenyhteyteen voidaan rakentaa uusi energiantuotantoyksikkö. Kyse voi esimerkiksi olla tilanteesta, jossa olemassa olevan rekisteröidyn energiantuotantolaitoksen yhteyteen rakennetaan uusi energiantuotantoyksikkö siten, että laitoksen polttoaineteho edelleen on alle 50 mw. Tällöin uuden energiantuotantoyksikön toiminnan aloittaminen edellyttäisi olemassa olevan rekisteröidyn toiminnan muuttamista (uuden energiantuotantoyksikön lisääminen).

Pykälässä kohtien 5-8 määritelmät perustuisivat täysin keskiuureista polttolaitoksia koskevaan direktiiviin. Määritelmien tarkempi perustelu on sisällytetty uuden toimialakohtaisen asetuksen perustelumuistioon.

106 b §. Soveltamisala. Uudessa lain 106 b §:ssä säädettäisiin keskisuuria energiantuotantoyksiköitä ja -laitoksia koskevien uusien säännösten soveltamisalasta. Pykälällä pantaisiin täytäntöön keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin soveltamisalaa koskeva 2 artikla. Pitkästi vastaava säännös otettaisiin myös uuteen toimialakohtaiseen asetukseen.

Pykälän 1 momentin säännöksillä pantaisiin täytäntöön keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin 2 artiklan 1 kohta. Säännöksessä käytetty termi ”energiantuotantoyksikkö” vastaisi direktiiviin sisältyvää määritelmää ”polttolaitos”. Säännöksessä käytetty termi ”energiantuotantolaitos” olisi puolestaan puhtaasi kansallinen termi, jota edelleen tarvitaan rekisteröitävien ja luvanvaraisten toimintojen ulottuvuutta täsmentämään. Rekisteröinti- ja ympäristölupavollisuus on kansallisesti määritetty nimenomaan ”energiantuotantolaitos” termin kautta. Asiaa on selostettu myös ehdotetun 10 §:n 2 momentin perusteluissa.

Pykälän 2 momentilla pantaisiin täytäntöön keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin 2 artiklan 2 kohta. Säännöksessä olisi viitattu uuteen 106 c §:ään ja siten tarkoituksella käytetty termiä ”kokonaisuus”, eikä termiä ”energiantuotantolaitos”.

Pykälän 3 momentilla pantaisiin täytäntöön keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin 2 artiklan 3 ja 4 kohdat. Momentin 1 kohdassa suuria polttolaitoksia koskevilla säännöksillä tarkoitettaisiin valtioneuvoston asetusta suurten polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta (936/2014) sekä ympäristönsuojelulain luvun 10 suuria polttolaitoksia koskevia säännöksiä. Momentin 2 kohdassa jätteen polttamista koskevilla säännöksillä tarkoitettaisiin valtioneuvoston asetusta jätteen polttamisesta (151/2013) sekä ympäristönsuojelulain luvun 10 jätteenpolttolaitoksia ja jätteen rinnakkaispolttolaitoksia koskevia säännöksiä. Momentin 3 kohdassa työkoneisiin asennettävien polttomoottoreiden pakokaasu- ja hiukkaspäästöjen rajoittamista koskevilla säännöksillä tarkoitettaisiin nykytilanteessa niin sanottua työkonemoottoreiden tyyppihyväksyntäasetusta, eli Euroopan Parlamentin ja Neuvoston antamaa asetusta (EU) 2016/1628, joka tuli voimaan lokakuussa 2016. Kyseinen asetus korvasi samasta asiasta aikaisemmin annetun direktiivin eli Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/68/EY.

Momentin 7 kohdan sanamuoto perustuisi keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin englanninkieliseen versioon. Direktiivin suomenkielisessä versiossa on kyseisessä kohdassa käännösvirheitä. Momentin 18 kohdalla (keskisuuria energiantuotantoyksiköitä koskeva tutkimus, kehittäminen ja testaus) pantaisiin täytäntöön direktiivin 2 artiklan 4 kohdan sääntely. Momentin 19 kohta (koetoiminta) perustuisi tarkkaan ottaen voimassa olevaan kansalliseen sääntelyyn, eli toimialakohtaiseen asetukseen. Kyseinen säännös säilytettäisiin edelleen kansallisessa sääntelyssämme, sillä direktiivin 2 artiklan 4 kohdan voidaan tulkita sisältävän jonkin verran kansallista liikkumavaraa.

106 c §. Uusien keskisuurten energiantuotantoyksiköiden polttoainetehon yhteenlaskusääntö. Uudessa 106 c §:ssä säädettäisiin uusien keskisuurten energiantuotantoyksiköiden polttoainetehon yhteenlaskusäännöstä. Pykälän 1 momentilla pantaisiin täytäntöön keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin yhdistämistä koskeva 4 artikla. Pykälän 1 momentin soveltaminen edellyttäisi, että kaikki kyseessä olevat energiantuotantoyksiköt täyttäisivät lain 106 a §:n mukaisen uuden energiantuotantoyksikön määritelmän. Momentissa olisi tarkoituksella käytetty termiä ”kokonaisuus”, eikä termiä ”energiantuotantolaitos”.

Luvanvaraisten toimintojen osalta toiminnanharjoittaja ottaisi 1 momentin huomioon lupahakemusta laatiessaan. Momentissa tarkoitettu viranomaisarvio tehtäisiin lupaharkinnan yhteydessä.

Rekisteröitävien toimintojen osalta toiminnanharjoittaja ottaisi 1 momentin huomioon rekisteröinti-ilmoitusta laatiessaan. Momentissa tarkoitettu viranomaisarvio tehtäisiin viimeistään jälkivalvonnan yhteydessä. Vaikka rekisteröintimenettelyyn ei sisälly varsinaista ennakkovalvontaa, olisi toiminnanharjoittajien luottamuksensuojan ja yleisen oikeusvarmuudenkin näkökulmasta syytä ottaa lähtökohdaksi, että kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tekisi alustavan viranomaisarvion asiasta jo rekisteröintivaiheessa, ja neuvottelisi siitä tarpeen mukaan toiminnanharjoittajan kanssa. Jos kunnan ympäristönsuojeluviranomainen vasta jälkivalvonnan ensimmäisen kerran arvioi, että savukaasut voitaisiin johtaa yhteiseen piippuun ja mm. päästöraja-arvot muuttuisivatkin tämän arvion vuoksi toiminnan aloittamisen jälkeen tiukemmiksi, olisi tilanne kaikkien toimijoiden kannalta epäedullinen.

Myös suuria polttolaitoksia koskeva sääntely sisältää pitkälti vastaavia teknisten ja taloudellisten seikkojen arviointiin perustuvia polttoainetehon yhteenlaskemissääntöjä (YSL 98 §). Niiden soveltamisesta mahdollisesti kertynyttä käytäntöä voi soveltuvin osin hyödyntää pykälän 1 momenttia sovellettaessa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin keskisuuria polttolaitoksia koskevaan direktiiviin perustuen siitä, mihin 1 momentissa tarkoitettuun kokonaisuuteen kuuluvien energiantuotantoyksiköiden ympäristönsuojeluvaatimuksiin polttoainetehon yhteenlaskusääntöä sovellettaisiin. Momentin tarve liittyisi siihen, että keskisuurille energiantuotantoyksiköille on toimialakohteisessa asetuksessa säädetty kansallisia ympäristönsuojeluvaatimuksia (esimerkiksi piipun korkeutta koskeva sääntely), jotka tarkoituksella halutaan jättää direktiiviin perustuvan yhteenlaskusäännön soveltamisalan ulkopuolelle.

106 d §. *Polttoaineiden saatavuushäiriöihin liittyvät poikkeukselliset tilanteet.* Uudessa 106 d §:ssä säädettäisiin polttoaineiden saatavuushäiriöihin liittyvistä poikkeuksellisista tilanteista. Pykälällä pantaisiin täytäntöön keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin 6 artiklan (päästöjen raja-arvot) 11 ja 12 kohtien vaatimukset. Pykälä vastaisi pitkälti suuria polttolaitoksia koskevaa vastaavaa lakitason sääntelyä (YSL 99 §).

Pykälän 1 momentti koskisi polttoaineen saatavuushäiriöitä tavanomaisesti vähärikkistä polttoainetta käyttävillä keskisuurilla energiantuotantolaitoksilla. Momentti sisältäisi sekä toiminnanharjoittajaan kohdistuvaa sääntelyä (ilmoitusvelvollisuus) että toimivaltaiseen viranomaiseen kohdistuvaa sääntelyä (ilmoituksen johdosta tehtävän päätöksen sisältö).

Pykälän 2 momentti koskisi polttoaineen saatavuushäiriöitä yksinomaan kaasumaista polttoainetta käyttävillä keskisuurilla energiantuotantolaitoksilla. Momentti sisältäisi sekä toiminnanharjoittajaan kohdistuvaa sääntelyä (ilmoitusvelvollisuus) että toimivaltaiseen viranomaiseen kohdistuvaa sääntelyä (ilmoituksen johdosta tehtävän päätöksen sisältö).

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin ilmoitusvelvollisuuksista, jotka liittyisivät 1 ja 2 momenttien nojalla tehtyihin päätöksiin. Toimivaltaisen viranomaisen tulisi ilmoittaa päätöksistään ympäristöministeriölle ja ympäristöministeriön tulisi ilmoittaa näistä päätöksistä edelleen Euroopan Unionin komissiolle. Ympäristöministeriöön kohdistuva sääntely olisi kirjoitettu viittausmenetelmää hyödyntäen. Viittausmenetelmällä tarkoitetaan sitä, että kansalliseen lainsäädäntöön ei suoraan sisällytetä direktiivin sääntelyä vastaavia säännöksiä, vaan kansallisessa sääntelyssä viitataan direktiivin säännöksiin. Kyseisiä säännöksiä soveltaisi ainoastaan ympäristöministeriö. Lisäksi viittaussäännöksen tarkoittamat direktiivin velvoitteet ovat niin yksityiskohtaisia ja tarkkoja, että ne eivät jätä jäsenvaltiolle liikkumavaraa täytäntöönpanossa. Voidaan myös arvioida, että pykälän 3 momentin sääntelyä sovellettaisiin käytännössä erittäin harvoin. Nämä seikat puoltaisivat viittausmenetelmän käyttöä pykälän 3 momentissa.

Kaiken kaikkiaan pykälä olisi erityissääntelystä suhteessa lain 12 lukuun sisältyvään poikkeuksellisia tilanteita luvanvaraisessa ja rekisteröitävässä toiminnassa koskevan 123 §:n sääntelyyn. Tähän liittyen ehdotetun pykälän 4 momentissa selvennettäisiin, että muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, kuin polttoaineiden saatavuushäiriöissä, noudatetaan, mitä lain 12 luvussa säädetään.

Pykälän 5 momentti sisältäisi suuria polttolaitoksia koskevaa sääntelyä vastaavaan valtuussäännöksen (YSL 99 § 6 mom.).

106 e §. Tietojen rekisteröinti ja julkaiseminen. Uudessa 106 e §:ssä säädettäisiin keskisuuria energiantuotantolaitoksia koskevien tietojen rekisteröinnistä ja julkaisemisesta. Pykälällä ja siihen liittyvillä ehdotetuilla siirtymäsäännöksillä pantaisiin täytäntöön keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin 5 artiklan (luvat ja rekisteröinti) 5 kohta.

Keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin 5 artiklan 5 kohdan mukaan toimivaltaisen viranomaisen on pidettävä rekisteriä kutakin keskisuurta polttolaitosta koskevista tiedoista, liitteessä I luetellut tiedot sekä 9 artiklan mukaisesti saadut tiedot mukaan lukien. Lisäksi toimivaltaisen viranomaisen on asetettava nämä tiedot julkisesti saataville, myös internetissä, direktiivin 2003/4/EY mukaisesti. Olemassa olevat polttolaitokset on sisällytettävä rekisteriin rekisteröintipäivästä tai siitä päivästä, jona niille myönnettiin lupa.

Nykytilanteessa lainsäädäntömme edellyttää, että kaikista rekisteröitävistä ja luvanvaraisista toiminnoista talletetaan ympäristönsuojelulain lain 223 §:n perusteella kattavasti tietoja lain 222 §:n tarkoittamaan ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Talletusvelvoite on kohdistettu ympäristönsuojelulain mukaan toimintojen rekisteröinnistä, luvituksesta ja valvonnasta vastaaviin toimivaltaisiin viranomaisiin. Talletettavia tietoja ovat mm. kaikki rekisteröinti – ilmoituksiin perustuvat tiedot rekisteröitävistä toiminnoista sekä luvanvaraisten toimintojen lupapäätökset. Tätä kautta talletusvelvoitteen voidaan katsoa kattavan direktiivin 5 artiklan 5 kohdassa nimenomaisesti mainitut liitteen 1 tarkoittamat tiedot. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään talletettavia tietoja ovat myös lain 170 §:n mukaiset tiedot rekisteröitävissä ja luvanvaraisissa toiminnoissa tapahtuneista sellaisista muutoksista, joilla voi olla vaikutuksia ympäristön pilaantumiseen, sekä toimivaltaisen viranomaisen näiden tietojen perusteella tekemät lupa- ja valvontatehtäviin liittyvät päätökset. Tätä kautta talletusvelvoitteen voidaan katsoa kattavan myös direktiivin 5 artiklan 5 kohdassa nimenomaisesti mainitut 9 artiklan mukaiset tiedot.

Nykytilanteessa lain 223 §:n mukaisen tietojen talletusvelvoitteen toteuttamisessa on kuitenkin kuntien osalta suuria puutteita. Valtion ja kuntien tietojärjestelmien yhteentoimivuuteen liittyvien haasteiden vuoksi kuntien toimivaltaan kuuluvien toimintojen tietoja ei täysin systemaattisesti ja kattavasti tallettaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmän tietosisältö koostuu siten pääosin valtion toimivaltaan kuuluvia toimintoja koskevista tiedoista.

Edellä selostetun perusteella ehdotettavan uuden 106 e §:n lähtökohtana olisi, että kukin toimivaltainen viranomainen hoitaisi keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin 5 artiklan 5 kohdan edellyttämän tietojen rekisteröinnin ja myös tietojen julkaisuvelvoitteen itsenäisesti, hyödyntäen tarkoituksenmukaisimmaksi katsomallaan tavalla omia rekistereitään ja järjestelmiään. Direktiivin 5 artiklan 5 kohdan vaatimukset olemassa olevien polttolaitosten sisällyttämisestä rekisteriin huomioitaisiin ehdotetuissa siirtymäsäännöksissä.

Ehdotettavan 106 e §:n sanamuodon mukaan yleisessä tietoverkossa julkaistavat tiedoista säädetään tarkemmin asetustasolla, keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin sääntelyyn

perustuen. Juridisesti kyse olisi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisiin viranomaisten asiakirjoihin sisältyvistä tiedoista, jotka ovat lähtökohtaisesti julkisia. Direktiivin nimenomaisesta sanamuodosta poiketen julkaisuvelvoitteen ulkopuolelle rajattaisiin henkilötiedot. Tältä osin kyse olisi henkilötietolaissa (523/1999) säädettyihin henkilötietojen luovuttamisen edellytyksiin liittyvästä välttämättömästä kansallisesta täsmennyksestä.

Tavoitteena on, että tietoteknisiä ratkaisuja kehitetään siten, että kuntien toimivaltaan kuuluvia toimintoja koskevat tiedot saataisiin helposti osaksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmää. Tällöin voidaan myös harkita, että keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin edellyttämä rekisteröinti ja tietojen julkaisuvelvoite toteutettaisiin ympäristönsuojelun tietojärjestelmää koskevan sääntelyn kautta.

Toiminnan rekisteröintiä koskevan 116 §:n muutos

Toiminnan rekisteröintiä koskeva lain 116 § ja sen otsikko muutettaisiin kokonaisuudessaan, koska pykälään tehtäisiin sekä keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin täytäntöönpanoon että kansallisiin syihin liittyviä muutoksia.

Otsikossa ja pykälässä tehtäisiin selkeyden vuoksi terminologinen muutos siten, että termi ”ilmoitus” korvattaisiin termillä ”rekisteröinti-ilmoitus”.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kaikkia rekisteröitäviä toimintoja koskevasta velvollisuudesta tehdä rekisteröinti-ilmoitus, sekä viitattaisiin valtioneuvoston asetuksessa säädettyihin rekisteröinti-ilmoituksen sisältövaatimuksiin ja ympäristönsuojeluvaatimuksiin. Momentin asiasisältö perustuisi voimassa olevan lain 116 §:n 1 momenttiin.

Keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin 5 artiklan 4 kohdan mukaan toimivaltaisen viranomaisen on rekisteröitävä keskisuuri polttolaitos tai käynnistettävä sitä koskeva lupamenettely kuukauden kuluessa siitä, kun toiminnanharjoittaja on antanut viranomaiselle tietyt direktiivissä säädetyt tiedot. Nämä tiedot toimivaltainen viranomainen saa kansallisen sääntelymme mukaisesti joko rekisteröinti-ilmoituksen tai lupahakemuksen kautta.

Rekisteröitävien keskisuurten energiantuotantolaitosten osalta keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin 5 artiklan 4 kohdan edellyttämä määräaika pantaisiin kansallisesti täytäntöön uudella 116 §:n 2 momentilla. Tämä toteutettaisiin säätämällä, että rekisteröinti-ilmoitus on tehtävä lain liitteen 2 kohdan 1 tarkoittamasta energiantuotantolaitoksen toiminnasta viimeistään 30 päivää ennen toiminnan aloittamista, ja edellyttämällä lisäksi, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on rekisteröitävä energiantuotantolaitos 30 päivän kuluessa rekisteröinti-ilmoituksen tekemisestä. Samalla lyhennettäisiin myös muiden toimintojen rekisteröintimenettelyyn liittyvää määräaikaan 90 päivästä 60 päivään. Voimassa olevan sääntelyn lähtökohtana on ollut, että rekisteröintimenettelystä viranomaisille aiheutuva työmäärä ja toiminnanharjoittajille aiheutuva hallinnollinen taakka on kaikkien toimintojen osalta sama. Näin ollen ei olisi perusteltua jättää muiden toimintojen rekisteröinnille voimaan nykyistä 90 päivän määräaika samanaikaisesti, kun kesisuurten energiantuotantolaitosten osalta määräaika joudutaan EU – sääntelyn johdosta tuntuvasti lyhentämään. Kaikkien rekisteröitävien toimintojen osalta 30 päivän määräaika ei olisi mahdollista sen vuoksi, ettei kunnissa välttämättä olisi tähän riittävästi viranomaisvoimavaroja. Yleisellä tasolla rekisteröintiin liittyvien määräaikojen lyhentäminen olisi myös osa meneillään olevaa ympäristönsuojelun uudistamisen kolmatta vaihetta. Kolmannessa vaiheessa on pyritty löytämään keinoja ympäristömenettelyjen sujuvoittamiseen ja keventämiseen. Valmisteilla on esimerkiksi uusi ilmoitusmenettely, johon myös liitettäisiin määräaika ilmoituksen tekemiselle. Tätä esitystä valmisteltaessa lähtökohtana on ollut, että uusi ilmoitusmenettely tulee sisältämään 90 päivän määräajan. Rekisteröintiä koskevien mää-

HE 167/2017 vp

räaikojen lyhentäminen mahdollistaisi siis sen, että uuteen ilmoitusmenettelyyn voidaan liittää 90 päivän määräaika. Ehdotettujen siirtymäsäännösten mukaan uutta 60 päivän määräaika ei alettaisi soveltaa heti lakimuutoksen voimaantultua vaan vasta myöhemmin, samanaikaisesti uuden ilmoitusmenettelyn kanssa eli 1.1.2019.

Luvanvaraisten keskisuurten energiantuotantolaitosten osalta keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin 5 artiklan 4 kohdan edellyttämä määräaika ei vaatisi muutoksia kansalliseen sääntelyyn. Hallintolain ja ympäristönsuojelulain säännösten mukaan ympäristölupamenettely tulee kaikkien toimintojen osalta vireille, kun lupahakemus on jätetty toimivaltaiselle lupaviranomaiselle. Säännösten mukaan lupamenettely käynnistyy virallisesti lupahakemuksen vireille tulosta, ja vireille tullut lupahakemus on käsiteltävä ilman aiheutonta viivytystä. Jos lupahakemus on olennaisilta osin puutteellinen, niin hakemusta voidaan joutua täydennyttämään ennen, kuin hakemusta voidaan ryhtyä käsittelemään. Näiden jo voimassa olevien säännösten kautta kansallisen lainsäädäntömme voidaan jo nykyisellään katsoa täyttävän keskisuuria polttolaitoksia koskevassa direktiivissä säädetyn määräajan luvanvaraisten keskisuurten energiantuotantolaitosten osalta.

Pykälän uudessa 3 momentissa säädettäisiin 2 momentissa säädettyihin määräaikoihin liittyvä kansallinen täsmennys, joka liittyisi rekisteröitävien keskisuurten energiantuotantolaitosten ja muiden toimintojen rekisteröinnille säädettyjen määräaikojen laskemiseen.

Pykälän 4 momentti vastaisi voimassa olevan 116 §:n 2 momenttia.

Pykälän 5 momentti vastaisi pitkälti voimassa olevan 116 §:n 3 momenttia. Koska rekisteröitävä toiminta ei voi olla samanaikaisesti luonteeltaan sekä keskisuuren energiantuotantolaitoksen toimintaa että lain 32 §:n 2 momentissa tarkoitettua jätteen hyödyntämistä, ei 2 momentissa keskisuurten energiantuotantolaitosten rekisteröinnille säädettyä 30 päivän määräaika huomioitaisi momentissa lainkaan.

Pykälän 6 momentti vastaisi voimassa olevan 116 §:n 4 momenttia.

Ilmansuojelusuunnitelmaa koskevan 145 §:n muutos

Ilmansuojelusuunnitelmaa koskevaan lain 145 §:ään lisättäisiin uusi 4 momentti.

Uudessa momentissa säädettäisiin kunnille velvollisuus arvioida ilmansuojelusuunnitelmien laatimisen yhteydessä myös tarve soveltaa niiden alueella sijaitseviin keskisuuriin energiantuotantolaitoksiin keskisuuria polttolaitoksia koskevassa direktiivissä asetettuja päästöraja-arvoja tiukempia raja-arvoja, mikäli tätä kautta voitaisiin olennaisesti ja kustannustehokkaasti parantaa ilmanlaatua kunnissa. Uudella momentilla pantaisiin täytäntöön keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin 6 artiklan (päästöjen raja-arvot) 9 kohta. On syytä huomata, että kyse on ainoastaan arviointivelvollisuudesta, eli momentin nojalla ei ole mahdollista oikeudellisesti sitovalla tavalla määrätä keskisuurten energiantuotantolaitosten päästöraja-arvoista.

Uutta momenttia ei välttämättä jouduttaisi käytännössä soveltamaan. Näin sen vuoksi, että Suomessa ilmanlaatu on yleisesti ottaen hyvä. Tähän mennessä YSL 145 §:n tarkoittama ilmansuojelusuunnitelma on jouduttu laatimaan vain Helsingissä. Mikäli momenttia joskus jouduttaisiin soveltamaan, olisi energiantuotantolaitosten vaikutusta paikalliseen ilmanlaatuun mahdollista arvioida leviämismallinnusten avulla.

Uusi momentti olisi kirjoitettu osin viittausmenetelmää hyödyntäen. Viittausmenetelmällä tarkoitetaan sitä, että kansalliseen lainsäädäntöön ei suoraan sisällytetä direktiivin sääntelyä vas-

taavia säännöksiä, vaan kansallisessa sääntelyssä viitataan direktiivin säännöksiin. Kuten edellä on jo todettu, pykälää ei välttämättä jouduttaisi Suomessa koskaan soveltamaan. Lisäksi viittaussäännöksen tarkoittama direktiivin sääntely ei jätä jäsenvaltiolle liikkumavaraa täytäntöönpanossa, sillä siinä viitataan yksiselitteisesti komission järjestämän tietojenvaihdon tuloksiin. Nämä seikat puoltaisivat viittausmenetelmän käyttöä ehdotetussa säännöksessä.

Liitteen 1 taulukon 2 kohdan 3 alakohdan a muutos

Luvanvaraisia toimintoja koskevan liitteen 1 taulukon 2 kohdan 3 alakohdassa a täsmennettäisiin, että luvanvaraisen energiantuotantolaitoksen polttoainetehoa määritettäessä lasketaan yhteen kaikki samalla laitosalueella sijaitsevat vähintään 1 megawatin energiantuotantoyksiköt. Tähän täsmennykseen sisältyvä vähintään 1 megawatin alaraja perustuisi keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin soveltamisalaan (2 artikla), sekä voimassa olevaan liitteen 2 kohdan 1 mukaiseen rekisteröitävää energiantuotantolaitosta koskevaan sääntelyyn. Yläraja perustuisi keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin soveltamisalaan (2 artikla). Saamaa täsmennystä ehdotetaan selkeyden vuoksi myös rekisteröitäviä toimintoja koskevan liitteen 2 kohdan 1 sääntelyyn.

Myös luvanvaraisia toimintoja koskevan liitteen 1 taulukossa 1 on säädetty saman laitosalueen vaikutuksesta suuren polttolaitosten polttoainetehon määrittämiseen. Säännöksen mukaan suuren polttolaitoksen polttoainetehoa määritettäessä lasketaan yhteen kaikki samalla laitosalueella sijaitsevat energiantuotantoyksiköt, riippumatta niiden polttoainetehosta. Tämä sääntely perustuu teollisuuspäästädirektiiviin.

Liitteen 2 kohdan 1 muutos

Rekisteröitäviä toimintoja koskevan liitteen 2 kohdassa 1 rekisteröintivelvollisuus laajennettaisiin keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin soveltamisalan (2 artikla) perusteella kaikkiin polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin energiantuotantolaitoksiin. Muutos tarkoittaisi että jatkossa rekisteröintivelvollisuus kattaisi myös sellaiset polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 5 megawatin energiantuotantoyksiköt, jotka eivät ole osa muutoin ympäristöluvanvaraista toimintaa, tai jotka eivät sijaitse samalla laitosalueella muiden energiantuotantoyksiköiden kanssa siten, että yksiköiden yhteenlaskettu polttoaineteho olisi yli 5 megawattia. Tähän muutokseen liittyen tehtäisiin myös samalla laitosalueella sijaitsevia energiantuotantolaitoksia koskeva täsmennys, jonka mukaan rekisteröitävän energiantuotantolaitoksen polttoainetehoa määritettäessä lasketaan yhteen kaikki samalla laitosalueella sijaitsevat vähintään 1 megawatin mutta alle 50 megawatin energiantuotantoyksiköt. Samaa täsmennystä ehdotetaan selkeyden vuoksi myös liitteen 1 taulukon 2 kohdan 3 alakohdan a luvanvaraisia toimintoja koskevaan sääntelyyn.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Vaikutusarvioinnin lähtökohdista

Useat esityksen vaikutukset liittyisivät siihen, että keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin täytäntöönpano edellyttää rekisteröintivelvollisuuden laajentamista aikaisempaa pienempiin, eli polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin energiantuotantolaitoksiin. Tämä lisäisi siirtymäsäännösten mukaisessa aikataulussa rekisteröintivelvollisten energiantuotantolaitosten määrää polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 5 megawatin energiantuotantolaitosten kokoluokassa. Voimassa olevan sääntelyn mukaan kyseisen kokoluokan energiantuotantolaitokset eivät pääsääntöisesti ole rekisteröinti- tai ympäristölupavelvollisia.

Tarkkaa arviota siitä, paljonko keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin soveltamisalaan kuuluvien rekisteröintivelvollisten polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 5 megawatin energiantuotantolaitosten määrä tulee lisääntymään, ei kuitenkaan pystytä esittämään. Ensinnäkään käytössä ei ole kattavaa tietoaineistoa, jonka avulla saataisiin selvitettyä, kuinka paljon Suomessa tällä hetkellä on kyseiseen kokoluokkaan kuuluvia energiantuotantolaitoksia, taikka tietoja niiden polttoainetehoista ja polttoaineiden käytöstä. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään on lähtökohtaisesti talletettu tietoja ainoastaan niistä energiantuotantolaitoksista, jotka voimassa olevan sääntelyn mukaan ovat rekisteröitäviä tai luvanvaraisia. Lisäksi tietojärjestelmään ei tähän saakka ole täysin systemaattisesti talletettu tietoja kaikista kuntien toimivaltaan kuuluvista luvanvaraisista energiantuotantolaitoksista.

Olemassa olevien kyseiseen kokoluokkaan kuuluvien energiantuotantolaitosten lukumäärätietoja on pyritty kartoittamaan edellä kohdassa 2.5 selostettujen selvitysten avulla. Niiden perusteella direktiivin soveltamisalaan kuuluvia polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 50 megawatin laitoksia on Suomessa yhteensä 2 546, ja tietoja on 262:sta (83 %) Manner-Suomen kunnasta. Suurin osa (61 %) näistä energiantuotantolaitoksista on polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 5 megawatin laitoksia. Vaikutusarviointiselvityksen mukaan arviolta 10–20 % em. kokoluokan energiantuotantolaitoksista, eli merkittävä määrä, puuttuu aineistosta.

Toiseksi käytössä ei myöskään ole luotettavaa arviota siitä, kuinka monta polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 5 megawatin uutta energiantuotantolaitosta Suomessa tulevaisuudessa aloittaa toimintansa.

Edellä selostettu huomioon ottaen tarkkoja euromääräisiä vaikutusarvioita esitykseen sisällystävistä ehdotuksista ei pystytä esittämään. Vaikutuksia on arvioitu laadullisesti ja syntymekanismien kuvaten.

Lisäksi on syytä todeta, että keskeisimmät keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin vaikutukset liittyisivät direktiivin edellyttämien päästöraja-arvojen sekä mittaus- ja raportointivelvoitteiden noudattamiseen. Nämä velvoitteet pannaan kansallisesti täytäntöön uudella toimialakohtaisella asetuksella, joka toki tulee sisältämään myös puhtaasti kansallisia ympäristönsuojeluvaatimuksia. Kyseisiä vaikutuksia kuvataan tässä esityksessä vain yleisluonteisesti, edellä kohdassa 2.5 tarkoitettuna arviointiselvityksen pohjalta.

4.2 Taloudelliset vaikutukset

4.2.1 Vaikutukset julkiseen talouteen

Kuten edellä kohdassa 4.1. on todettu, rekisteröintivelvollisuuden laajentaminen lisäisi rekisteröintivelvollisten energiantuotantolaitosten määrää polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 5 megawatin energiantuotantolaitosten kokoluokassa. Tällä olisi jonkin verran kunnallistaloudellisia vaikutuksia.

Lainsäädäntömme mukaan rekisteröintivelvolliset energiantuotantolaitokset rekisteröi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, joka samalla on toimivaltainen viranomainen ratkaisemaan luvanvaraisia polttoaineteholtaan alle 50 megawatin energiantuotantolaitoksia koskevat lupahakemukset.

Rekisteröintivelvollisuuden laajentaminen tarkoittaisi, että kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset joutuisivat käsittelemään aikaisempaa enemmän rekisteröinti-ilmoituksia. Rekisteröintivelvollisuuden laajentaminen aikaisempaa pienempiin energiantuotantolaitoksiin lisäisi

todennäköisesti jonkin verran myös käsiteltävien lupahakemusten määrää, sillä lainsäädäntöme mukaan muutoin rekisteröitäväksi säädettyyn toimintaan tarvitaan joissain tilanteissa ympäristölupa.

Kunnallistaloudellisten vaikutusten syntymekanismi liittyy siihen, että kunnilla on ympäristönsuojelulain nojalla mahdollisuus periä maksuja rekisteröinti- ilmoitusten ja lupahakemusten käsittelystä, sekä rekisteröitävien ja luvanvaraisten toimintojen jälkivalvonnasta. Maksuilla katetaan kunnan viranomaisten toimintamenoja. Maksuista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa. Taksat eivät ole kaikissa kunnissa samat. Peruslähtökohta on kuitenkin, että maksun suuruuteen vaikuttaa taksan mukaisen hinnoittelun lisäksi tehtävään käytetty tuntimäärä.

Kuten edellä kohdassa 4.1 on todettu, tarkkaa arviota siitä, paljonko rekisteröintivelvollisten polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 5 megawatin energiantuotantolaitosten määrä tulee lisääntymään, ei kuitenkaan pystystä esittämään. Käytössä ei ole muutakaan aineistoa, jonka perusteella kunnallistaloudellisia kokonaisvaikutuksia pystyttäisiin arvioimaan euromääräisinä.

Kuntaliitto selvitti syksyllä 2014 kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten taksojen mukaan perittyjen maksujen suuruutta. Taksoissa on yleisesti todettu taksan maksujen perustuvan keskimääräiseen omakustannusarvoon, joka on sama summa kuin taksan tuntihinta. Tuntihinnan suuruus vaihteli 30 eurosta 100 euroon keskiarvon ollessa 50 euroa. Sama tuntihinta koskee lupa-, ilmoitus- ja valvonta-asioiden käsittelyä kunnassa. Selvityksen mukaan yksittäisen energiantuotantolaitoksen (lämpökeskus) rekisteröinti- ilmoituksen käsittelyyn käytetty aika kunnissa on keskimäärin 16 henkilötyötuntia (htt). Vastaavasti yksittäisen energiantuotantolaitoksen (lämpökeskus) ympäristöluvan käsittelyyn käytetty aika on kunnissa keskimäärin 63 henkilötuntia (htt). Selvityksessä ei ole tietoja rekisteröityjen tai luvitettujen energiantuotantolaitosten jälkivalvontaan käytetyistä keskimääräisistä henkilötyötuntimääristä kunnissa.

Kuntaliiton selvitykseen perustuvien hinnoittelu- ja tuntimäärätietojen perusteella jokaisen yksittäisen energiantuotantolaitosta koskevan rekisteröinti- ilmoituksen käsittely lisää kuntien käsittelymaksukertymää 480 – 1600 euroa, keskiarvon ollessa 800 euroa. Vastaavasti jokaisen yksittäisen energiantuotantolaitosta koskevan lupahakemuksen käsittely lisää kuntien käsittelymaksukertymää 1890 – 6300 euroa, keskiarvon ollessa 3150 euroa. Jälkivalvonnasta aiheutuva maksukertymän lisäystä ei ole Kuntaliiton selvitykseen perustuvien tietojen perusteella mahdollista arvioida lainkaan.

4.2.2 Vaikutukset kansantalouteen

Keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiiviin myötä kiristyvät päästöraja-arvot ja päästömittausvaatimukset, jotka pannaan kansallisesti täytäntöön uudella toimialakohtaisella asetuksella, luovat pohjaa uusien teknisten ja toiminnallisten ratkaisujen löytämiselle ja sitä kautta myös mahdollisuuksia cleantech -yritystoiminnan kehittymiselle. Uuden yritystoiminnan mahdollisia kansantaloudellisia vaikutuksia ei kuitenkaan pysty luotettavasti arvioimaan.

4.2.3 Yritysvaikutukset

Kuten edellä kohdassa 4.1 on todettu, rekisteröintivelvollisuuden laajentaminen lisäisi rekisteröintivelvollisten energiantuotantolaitosten määrää polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 5 megawatin energiantuotantolaitosten kokoluokassa. Tämä lisäisi myös toiminnanharjoittajien hallinnollisia kustannuksia. Hallinnollisia kustannuksia syntyy energiantuotantolaitosten rekisteröinti- ilmoitusten laatimisesta sekä mahdollisista lupamenettelyistä. Hal-

linnollisten kustannusten lisääntyminen kohdistuisi voimakkaimmin pieniin toiminnanharjoittajiin, mutta euromääräisiä arvioita ei pystytä esittämään. Tämä johtuu ensinnäkin siitä, että laitosten lukumäärän lisääntymistä ei pystytä luotettavasti arvioimaan. Lisäksi käytettävissä ei myöskään ole mitään arvioita siitä, kuinka paljon hallinnollisia kustannuksia kyseisen kokoluokan laitoksen rekisteröinnistä tai luvituksesta toiminnanharjoittajille keskimääräin aiheutuu.

Edellä kohdassa 2.5 tarkoitetun vaikutusarviointiselvityksen mukaan keskisuurta polttolaitosta koskevan direktiivin merkittävimmät yritysvaikutukset liittyisivät direktiivin edellyttämien päästöraja-arvojen sekä mittaus- ja raportointivelvoitteiden noudattamiseen. Näin esimerkiksi sen vuoksi, että tiukentuvat hiukkaspäästöraja-arvot merkitsevät useille olemassa oleville energiantuotantolaitoksille tarvetta investoida uusiin savukaasun puhdistuslaitteisiin. Arviointiselvityksessä on arvioitu, että tarvittavat lisäinvestoinnit uusiin puhdistuslaitteisiin olisivat Suomessa noin 22 miljoonaa euroa vuoteen 2030 mennessä.

Kuten edellä kohdassa 4.1 on todettu, keskisuurta polttolaitosta koskevan direktiivin edellyttämät päästöraja-arvot sekä mittaus- ja raportointivelvoitteet pannaan kansallisesti täytäntöön toimialakohtaisella ympäristönsuojeluvaatimuksia koskevalla valtioneuvoston asetuksella, eikä niiden vaikutuksia arvioida tässä esityksessä tarkemmin.

Toimintojen rekisteröintiin liittyvien määräaikojen lyhentäminen tarkoittaisi, että toiminnan voisi aloittaa nykyistä nopeammin. Tällä voidaan arvioida olevan myönteisiä yritysvaikutuksia.

4.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esitys sisältää keskisuurille energiantuotantolaitokselle osin täysin uutta sääntelyä. Samanlaisesti myös toimialakohtainen ympäristönsuojeluvaatimuksia koskeva valtioneuvoston asetus muuttuu kokonaisuudessaan. Osa uusista lakitason säännöksistä, kuten esimerkiksi uusien keskisuurten energiantuotantoyksiköiden polttoainetehon yhteenlaskusääntö, soveltuu lisäksi huonosti rekisteröintimenettelyssä sovellettaviksi. Uuden sääntelykokonaisuuden omaksuminen ja sujuva soveltaminen tulee todennäköisesti viemään toimivaltaisten viranomaisten työaikaa ja sitomaan henkilöstövoimavaroja erityisesti uuden sääntelyn voimaantulon alkuvaiheessa ja sitä mukaan, kun olemassa olevia keskisuuria energiantuotantolaitoksia rekisteröidään ja luvitetaan siirtymäsäännösten mukaisesti. Todennäköisesti soveltamiseen liittyvää ohjeistusta ja linjauksia tullaan laatimaan tiiviissä yhteistyössä Suomen Kuntaliiton, ympäristöministeriön ja muiden toimijoiden kanssa.

Kuten edellä kohdassa 4.1 on todettu, rekisteröintivelvollisuuden laajentaminen lisäisi rekisteröintivelvollisten energiantuotantolaitosten määrää polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 5 megawatin energiantuotantolaitosten kokoluokassa. Tämä lisäisi kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten työmäärää, kun käsiteltäviä rekisteröinti-ilmoituksia olisi aikaisempaa enemmän. Rekisteröintivelvollisuuden laajentaminen aikaisempaa pienempiin energiantuotantolaitoksiin lisäisi todennäköisesti jonkin verran myös käsiteltävien lupahakemusten määrää, sillä lainsäädäntöemme mukaan muutoin rekisteröitäväksi säädettyyn toimintaan tarvitaan joissain tilanteissa ympäristölupa.

Sekä rekisteröitävien että luvanvaraisten toimintojen määrän lisääntyminen tarkoittaisi työmäärän lisääntymistä kunnissa myös sitä kautta, että säännöllisen jälkivalvonnan piiriin kuuluvia toimintoja olisi aikaisempaa enemmän. Jälkivalvontaa pidetään yleisesti ainakin yhtä työläänä tai jopa työläämpänä kuin ennakkovalvontaa. Erityisesti hallintopakon käyttö edellyt-

HE 167/2017 vp

tää toimivaltaisilta viranomaiselta vahvaa oikeudellista asiantuntemusta. Tämän vuoksi jälkivalvonnan voimavarojen riittävyyteen olisi kiinnitettävä erityistä huomiota kunnissa.

Kuten edellä kohdassa 4.1 on todettu, tarkkaa arviota siitä, paljonko rekisteröintivelvollisten polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 5 megawatin energiantuotantolaitosten määrä tulee lisääntymään, ei kuitenkaan pystystä esittämään. Käytössä ei ole muutakaan aineistoa, jonka perusteella vaikutuksia viranomaistoimintaan pystyttäisiin arvioimaan henkilötyövuosina.

Kuntaliiton vuonna 2014 teettämän kunnan ympäristönsuojeluviranomaisten taksoja koskevan selvityksen mukaan yksittäisen energiantuotantolaitoksen (lämpökeskus) rekisteröinti- ilmoituksen käsittelyyn käytetty aika kunnissa on keskimäärin 16 henkilötyötuntia (htt). Vastaavasti yksittäisen energiantuotantolaitoksen (lämpökeskus) ympäristöluvan käsittelyyn käytetty aika on kunnissa keskimäärin 63 henkilötuntia (htt). Selvityksessä ei ole tietoja rekisteröityjen tai luvitettujen energiantuotantolaitosten jälkivalvontaan käytetyistä keskimääräisistä henkilötyötuntimääristä kunnissa.

Rekisteröinti- ilmoitusten ja lupahakemusten käsittelyyn kuluva työmäärä lisääntyisi todennäköisesti erityisesti vuoden 2027 lopussa ja vuoden 2028 aikana, jolloin esitykseen sisältyvien siirtymäsäännösten vuoksi on odotettavissa runsaasti polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 5 megawatin energiantuotantolaitosten rekisteröinti- ilmoituksia ja jonkin verran lupahakemuksia. Ehdotetuissa siirtymäsäännöksissä on keskisuuria polttolaitoksia koskevaan direktiiviin perustuen edellytetty, että kaikki polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 5 megawatin olemassa olevat energiantuotantolaitokset on rekisteröitävä tai niiden on saatava ympäristölupa viimeistään 1.1.2029, jos ne haluavat jatkaa toimintaansa mainitun päivän jälkeen. Nämä laitokset on rekisteröitävä tai niiden saatava ympäristölupa viimeistään 1.1.2029, vaikka niiden tulee alkaa soveltaa direktiivin mukaisia päästöraja-arvoja ja muita valtioneuvoston asetuksessa säädettyjä ympäristönsuojeluvaatimuksia vasta myöhemmin eli 1 päivästä tammikuuta 2030 alkaen. Erityisesti rekisteröitävien toimintojen osalta vaatimus siitä, että toiminta tulee rekisteröidä jo ennen kuin valtioneuvoston asetuksessa säädetty päästörajarvot ja muut ympäristönsuojeluvaatimukset tulevat sovellettaviksi, on rekisteröintimenettelyyn huonosti soveltuva velvoite. Rekisteröintimenettely on aikanaan luotu kansalliseen lainsäädäntöömme nimenomaan siitä lähtökohdasta, että rekisteröinnin ja valtioneuvoston asetuksen soveltamisen välillä on välitön yhteys siten, että valtioneuvoston asetuksella säädettyjä ympäristönsuojeluvaatimuksia ryhdytään soveltamaan toimintaan heti, kun se on rekisteröity. On todennäköistä, että kaikki tästä lähtökohdasta vähänkin poikkeavat velvoitteet tulevat aikanaan lisäämään ainakin hetkellisesti toimivaltaiten viranomaisten työmäärää neuvonta - ja ohjeistustarpeen kasvaessa. Tarvittavaa ohjeistusta ja linjauksia tullaan todennäköisesti laatimaan edellä jo kuvatulla tavalla eli tiiviissä yhteistyössä Suomen Kuntaliiton, ympäristöministeriön ja muiden toimijoiden kanssa.

Sekä keskisuurten energiantuotantolaitosten rekisteröinnille säädettävä lyhyt erityismääräaika että myös muiden toimintojen rekisteröinnille säädetyt määräajan lyhentäminen tarkoittaisivat sitä, että kunnissa jouduttaisiin priorisoimaan työtehtäviä, jotta rekisteröinnit saadaan tehtyä lakisääteisissä määräajoissa. Joissain tilanteissa tämä saattaa tarkoittaa jopa sitä, että ympäristönsuojelullisesti merkittävämät tehtävät tai työvaiheet voivat joutua odottamaan, kunnes määräaikoihin sidotut rekisteröinnit on tehty.

Ympäristönsuojelulain mukaan toimintojen rekisteröinnistä, luvituksesta ja valvonnasta vastaavat toimivaltaiset viranomaiset tallettavat jo nykyisin käytössä oleviin tietojärjestelmiin laajasti tietoja myös esityksessä tarkoitetuista energiantuotantolaitoksista. Vastaavasti kukin toimivaltainen viranomainen julkaisee osan näistä tiedoista jo nykyisin omilla internet – sivuil-

laan. Esityksen mukainen velvollisuus kerätä keskisuuria energiantuotantolaitoksia koskevia tietoja rekisteriin ja siihen liittyvä eräiden tietojen julkaisuvelvollisuus yleisessä tietoverkossa ei siten tarkoittaisi toimivaltaisille viranomaisille merkittävää työmäärän lisääntymistä tai toimintatapojen muuttamista.

Ympäristönsuojelulain 145 §:n mukaisen ilmansuojelusuunnitelman laatimisen yhteydessä tehtävä arvio siitä, voitaisiinko ilmanlaatua kunnan alueella olennaisesti ja kustannustehokkaasti parantaa tiukentamalla keskisuurten energiantuotantolaitosten päästöraja-arvoja, olisi kunnille uusi lakisääteinen tehtävä. Ilmanlaatu on Suomessa kuitenkin yleisesti ottaen hyvä. Ympäristönsuojelulain 145 §:n tarkoittaman ilmansuojelusuunnitelman laatimiskynnys on tähän mennessä ylittynyt vain Helsingissä, jossa suunnitelma on jouduttu laatimaan typpidioksidin vuosiraja-arvon ylitysten vuoksi. Uutta säännöstä ilmansuojelusuunnitelman yhteydessä tehtävästä arviosta ei siten välttämättä jouduta Suomessa soveltamaan, eikä säännös näin ollen käytännössä juurikaan lisäisi viranomaisten työmäärää kunnissa.

Myös keskisuuria energiantuotantolaitoksia koskeva rekisteröinti- ilmoituslomake joudutaan päivittämään uutta sääntelykokonaisuutta vastaavaksi. Tämä sitoo henkilöstövoimavaroja erityisesti ympäristöministeriössä ja Suomen ympäristökeskuksessa. Kyse on pääosin teknisluonteisesta työstä, joka tehtäisiin olemassa olevilla henkilöstövoimavaroilla, muiden töiden ohessa.

4.4 Ympäristövaikutukset

Edellä kohdassa 2.5 tarkoitetun vaikutusarviointiselvityksen mukaan keskisuurta polttolaitosta koskevan direktiivin merkittävimmät ympäristövaikutukset liittyisivät direktiivin edellyttämien päästöraja-arvojen sekä mittaus- ja raportointivelvoitteiden noudattamiseen. Nämä velvoitteet pannaan kansallisesti täytäntöön toimialakohtaisella ympäristönsuojeluvaatimuksia koskevalla valtioneuvoston asetuksella. Esitykseen sisältyvistä lakitason säännöksistä ei siten yksistään aiheutuisi välittömiä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutuksia syntyisi, kun laki- ja asetustason sääntelyä sovellettaisiin yhdessä. Tällöin ympäristövaikutusten syntymekanismi liittyisi ensinnäkin siihen, että rekisteröintivelvollisuuden laajentumisen johdosta rekisteröintivelvollisten polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle viiden megawatin energiantuotantolaitosten määrä lisääntyisi ja tätä kautta nykyistä suurempi määrä energiantuotantolaitoksia noudattaisi jatkossa toimialakohtaisessa asetuksessa säädettyjä ympäristönsuojeluvaatimuksia. Lisäksi kaikki olemassa olevat direktiivin soveltamisalaan kuuluvat polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 50 megawatin energiantuotantolaitokset siirtyisivät vähitellen, siirtymäsäännösten mukaisessa aikataulussa, noudattamaan direktiiviin edellyttämiä, pääosin nykyistä tiukempia päästöraja-arvoja. Tämä vähentäisi pitkällä aikavälillä esimerkiksi energiantuotannon hiukkas- ja muita ilmapäästöjä. Vaikutusarviointiselvityksessä on arvioitu keskisuuria polttolaitosta koskevan direktiivin kansallisesta täytäntöönpanon aiheuttamiksi vuositasen päästövähennyksiksi vuoteen 2030 mennessä alle 1000 tonnia rikkidioksidia, alle 1000 tonnia typenoksideja ja noin 1500 tonnia pienhiukkasia. Kuten edellä kohdassa 4.1 on todettu, keskisuuria polttolaitosta koskevan direktiivin edellyttämät päästöraja-arvot sekä mittaus- ja raportointivelvoitteet pannaan kansallisesti täytäntöön toimialakohtaisella ympäristönsuojeluvaatimuksia koskevalla valtioneuvoston asetuksella, eikä niiden vaikutuksia arvioida tässä esityksessä tarkemmin.

Ilmanlaatu on Suomessa yleisesti ottaen hyvä. Ympäristönsuojelulain 145 §:n tarkoittaman ilmansuojelusuunnitelman laatimiskynnys on tähän mennessä ylittynyt vain Helsingissä, jossa suunnitelma on jouduttu laatimaan typpidioksidin vuosiraja-arvon ylitysten vuoksi. Ehdotettua ilmansuojelusuunnitelman yhteydessä tehtävää direktiivin kansallisen täytäntöönpanon edellyttämää arviota siitä, voitaisiinko ilmanlaatua kunnan alueella olennaisesti ja kustannuste-

hokkaasti parantaa tiukentamalla keskisuurten energiantuotantolaitosten päästöraja-arvoja, ei siten välttämättä jouduta Suomessa tekemään. Näin ollen uusi säännös ilmansuojelusuunnitelman yhteydessä tehtävästä arviosta ei juurikaan vaikuttaisi käytännön ilmansuojelutyöhön kunnissa.

4.5 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Eräiden keskisuuria energiantuotantolaitoksia koskevien tietojen julkaisemisesta yleisessä tietoverkossa koskevalla sääntelyllä olisi yhteys perustuslain 12 §:n 2 momentissa säädettyyn julkisuusperiaatteeseen liittyvään tiedonsaantioikeuteen ja sen edistämiseen. Lisäksi sääntelyllä olisi yhteys perustuslain 20 §:n 2 momentissa säädetyn osallistumisoikeuden toteuttamiseen.

Esityksen asiasisältö liittyy ilmaan johdettavien päästöjen rajoittamiseen ja muutoinkin ympäristön- ja terveydensuojelun edistämiseen. Tätä kautta esityksellä on yhteys perustuslain 20 §:n 2 momentissa julkiselle vallalle säädetyn velvollisuuden toteuttamiseen.

Rekisteröintivelvollisuuden laajentamisen kautta nykyistä suurempi määrä polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 5 megawatin energiantuotantolaitoksia noudattaisi jatkossa toimialakohtaisessa valtioneuvoston asetuksessa säädettyjä ympäristönsuojeluvaatimuksia. Valtioneuvoston asetuksen noudattaminen lisää yleisellä tasolla energiantuotannolta edellyttävien ympäristönsuojeluvaatimusten ennakoitavuutta. Tällä on yhteys perustuslain 6 §:ssä säädetyn yhdenvertaisuusperiaatteen toteutumiseen.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja aineisto

Esitys on laadittu ympäristöministeriössä hyödyntäen kohdassa 2.5 selostettuja selvityksiä.

Esitykseen sisältyvää lakiehdotusta on valmistelun aikana käsitelty kaksi kertaa taustaryhmässä, joka asetettiin 3.11.2016 tukemaan keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin kansallista toimeenpanoa (YM022:00/2016). Taustaryhmässä olivat edustettuina seuraavat tahot: ympäristöministeriö (puheenjohtaja), maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Suomen ympäristökeskus, Suomen Kuntaliitto, aluehallintovirastot (Etelä-Suomen AVI), elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (Varsinais-Suomen ELY-keskus / Pirkanmaan ELY-keskus), Teknologiateollisuus ry (Valmet Oyj), Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Energiateollisuus ry, Metsäteollisuus ry, Bioenergia ry, Neste Oyj sekä Öljy- ja biopolttoaineala ry.

Lakiehdotusta taustaryhmässä käsiteltäessä lähtökohtana oli, että keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiiviin edellyttämä keskisuuria polttolaitoksia koskevien tietojen rekisteröinti ja siihen liittyvä eräiden tietojen julkaisuvelvollisuus pantaisiin kansallisesti täytäntöön jo olemassa olevaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmää koskevaa sääntelyä hyödyntäen. Esitystä valmisteltaessa tästä lähtökohdasta kuitenkin jouduttiin luopumaan. Nykytilanteessa kuntien toimivaltaan kuuluvien toimintojen tietoja ei valtion ja kuntien tietojärjestelmien yhteentoimivuuteen liittyvien haasteiden vuoksi saada kattavasti ja systemaattisesti osaksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmää. Tämän vuoksi direktiiviin perustuvien ko. velvoitteiden käytännön toteuttamiselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmän kautta olisi vastoin direktiivin sääntelyä jouduttu säätämään usean vuoden siirtymäaika. Näiden seikkojen vuoksi esityksessä päädyttiin ehdottamaan, että kukin toimivaltainen viranomainen, pääosin siis kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset, hoitavat direktiiviin edellyttämän tietojen rekisteröinnin ja julkaisuvelvollisuuden itsenäisesti. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmän toimivuuteen liittyvien tietojärjes-

HE 167/2017 vp

telmäteknisten ratkaisujen kehittyessä asiaan liittyviä sääntelyvaihtoehtoja voidaan harkita uudelleen.

Hallituksen esityksestä pyydettiin lausunnot seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen ympäristökeskus, aluehallintovirastot, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Suomen Kuntaliitto ry, Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä (HSY), Espoon kaupunki/ympäristönsuojeluviranomainen, Helsingin kaupunki/ympäristönsuojeluviranomainen, Joensuu kaupunki/ympäristönsuojeluviranomainen, Jyväskylän kaupunki/ympäristönsuojeluviranomainen, Kauniaisten kaupunki/ympäristönsuojeluviranomainen, Kuopion kaupunki/ympäristönsuojeluviranomainen, Lappeenrannan kaupunki/ympäristönsuojeluviranomainen, Oulun kaupunki/ympäristönsuojeluviranomainen, Rovaniemen kaupunki/ympäristönsuojeluviranomainen, Tampereen kaupunki/ympäristönsuojeluviranomainen, Turun kaupunki/ympäristönsuojeluviranomainen, Vantaa/ympäristönsuojeluviranomainen, Betoniteollisuus ry, Bioenergia ry, Energiateollisuus ry, Infra ry, Kemianteollisuus ry, Kenkä- ja Nahkateollisuus ry, Metsäteollisuus ry, Teknologiateollisuus ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Natur och Miljö r.f., Rakennusteollisuus RT ry, Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Suomen Yrittäjät ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f., Viestinnän Keskusliitto ry, Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry, Öljy- ja biopolttoaineala ry.

Lausuntopyynnön yhteydessä esitys lähetettiin myös lainsäädännön arviointineuvostolle. Se ei ottanut esitystä käsiteltäväkseen.

Hallituksen esitys on käsitelty kunnallistalouden ja hallinnon neuvottelukunnassa 10. päivänä lokakuuta 2017.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Luonnos hallituksen esitykseksi oli lausunnolla 7.7. - 18.8.2017.

Esityksestä saatiin lausunto tai kommentteja seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen ympäristökeskus, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Suomen Kuntaliitto ry, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY), Espoon kaupunki / Ympäristökeskus, Helsingin kaupunki / ympäristönsuojeluviranomainen, Jyväskylän kaupunki / Ympäristönsuojeluviranomainen, Kuopion kaupunki / Ympäristönsuojelutoimisto, Lappeenrannan kaupunki / Ympäristönsuojeluviranomainen, Lappeenrannan kaupunki / kaupunginhallitus, Lappeenrannan seudun ympäristötoimi, Tampereen kaupunki, Bioenergia ry, Energiateollisuus ry, Kemianteollisuus ry, Metsäteollisuus ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Öljy- ja biopolttoaineala ry.

Lausuntopalautteessa tuotiin esiin, ettei keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin kansallinen täytäntöönpano välttämättä ole kustannustehokasta Suomen kaltaisessa harvan asutuksessa maassa, jossa ilmanlaatuongelmat eivät lainkaan ole samaa tasoa kuin esimerkiksi Keski-Euroopassa. Jatkovalmistelussa todettiin, että kustannustehokkuusnäkökulma oli voimakkaasti esillä jo direktiivin neuvotteluvaiheessa ja siihen pyrittiin vaikuttamaan eri tavoin neuvottelujen aikana. Direktiivi on pantava kansallisesti täytäntöön sellaisena kuin se on annettu, toki hyödyntäen kaikki mahdolliset joustot ja kevennykset.

Ainoastaan yksi taho (Suomen luonnonsuojeluliitto ry) kannatti varauksettomasti rekisteröintivelvoitteen laajentamista nykyistä pienempiin energiantuotantolaitoksiin. Muutama taho

(Kuopion kaupunki, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry) suhtautui asiaan kriittisemmin. Kriittisessä palautteessa tuotiin erityisesti esiin, ettei sääntelyn ulottaminen polttoaineteholtaan vähintään 1 mutta alle 5 megawatin energiantuotantolaitoksiin ole Suomessa ympäristönsuojelullisesta näkökulmasta tarpeen. Tämän vuoksi ko. laajentamisen todettiin vievän turhaan viranomaisvoimavaroja merkittävimiltä tehtäviltä ja toisaalta aiheuttavan tarpeettomia lisäkustannuksia myös toiminnanharjoittajille. Yksi taho (Espoon kaupunki) piti ko. laajentamista erityisen ongelmallisena vähän käyvien varavoimallaitosten osalta ja ehdotti, että ne polttoaineteholtaan vähintään 1 mutta alle 5 megawatin varavoimallaitokset, joissa käyntiaika on enintään esim. 150 h/a viiden vuoden liukuvana keskiarvona, tulisi vapauttaa rekisteröintivelvoitteesta kokonaan. Jatkovalmistelussa todettiin, että lausunnolla olleessa esitysluonnoksessa on selkeästi tuotu esiin se, että keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin perusteella ko. rekisteröintivelvoitteen laajentaminen on pakko toteuttaa. Direktiivi ei mahdollista sitä, että varavoimallaitokset suljettaisiin kokonaan rekisteröintivelvoitteesta. Sen sijaan direktiivi kyllä mahdollistaa varavoimallaitoksille eräitä päästöraja-arvoihin ja päästömittauksiin liittyviä joustoja, jotka tullaan panemaan kansallisesti täytäntöön valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi jatkovalmistelussa todettiin, että suuri osa kriittisessä palautteessa esiin tuoduista seikoista on huomioitu lausunnolla olleessa esityksessä, joko vaikutusarvioinnissa tai muualla. Esitystä ei muutettu tai täydennetty lausuntopalautteen perusteella.

Lisäksi yksi taho (Kuopion kaupunki) ehdotti, että kun rekisteröintivelvoite laajenee nykyistä pienempiin energiantuotantolaitoksiin, tulisi ympäristönsuojelulakia samalla muuttaa siten, että polttoaineteholtaan alle 5 MW:n energiantuotantolaitokset eivät tarvitsisi ympäristölupaa tärkeillä pohjavesialueilla. Tämän kokoluokan energiantuotantolaitoksista ei ole tähän saakka havaittu aiheutuvan merkittävää riskiä pohjavesille ja niiden luvittaminen vie turhaan resursseja tärkeämmiltä tehtäviltä. Esitetty rajausta olisi siten linjassa ympäristöluvituksen yleisen keventämisen kanssa. Jatkovalmistelussa todettiin, että kyse olisi merkittävästä asiasisällöllisestä muutoksesta nykysääntelyyn verrattuna. Ehdotusta ei voida harkita direktiivin kansalliselle täytäntöönpanolle asetetun tiukan aikataulun puitteissa, sillä se vaatisi erillisen lausuntokierroksen. Asiaa on toki mahdollista harkita ympäristönsuojelulain uudistamista jatkettaessa.

Toisaalta muutama taho (Kuopion kaupunki, Etelä-Suomen aluehallintovirasto) ehdotti myös, että ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 2 kohdan 3a lupavelvollisuutta ja liitteen 2 kohdan 1 rekisteröintivelvollisuutta tulisi muuttaa siten, että kaikki polttoaineteholtaan alle 50 megawatin energiantuotantolaitokset siirretään rekisteröintimenettelyn piiriin. Luvanvaraisiksi tulisi jäädä vain direktiivilaitoskokoluokka. Kiinteitä polttoaineita käyttävien laitosten osalta 20 megawatin raja lupavelvollisuudessa säädettiin aikoinaan pieniä polttolaitoksia koskevan asetuksen yhteydessä, mutta laitosten polttoteknisten ratkaisujen ja ympäristönsuojeluratkaisujen kehittymisen myötä ko. lupavelvollisuudelle ei enää ole samanlaisia perusteita. Jatkovalmistelussa todettiin, että tämä ehdotus oli esillä direktiivin kansallista toimeenpanoa tukevassa työryhmässä jo ennen lausuntokierrosta. Tuolloin jouduttiin toteamaan, ettei ehdotusta ole mahdollista viedä eteenpäin direktiivin kansalliselle täytäntöönpanolle asetetun tiukan aikataulun puitteissa. Ehdotuksen toteuttamista tullaan ympäristöministeriössä kuitenkin harkitsemaan mahdollisimman pian, mahdollisesti jo vuoden 2018 aikana.

Yksi taho (Etelä-Suomen aluehallintovirasto) toi esiin, että on olemassa olevan ja uuden energiantuotantolaitoksien määritelmässä on ongelma. Esitetyillä määritelmillä näyttäisi siltä, että olemassa oleva energiantuotantolaitos muuttuisi uudeksi energiantuotantolaitokseksi, kun laitoksella otetaan käyttöön yksikin uusi energiantuotantoyksikkö. Jatkovalmistelussa kyseiset määritelmät poistettiin lainsäädäntöteknisistä syistä. Joka tapauksessa määritelmien perusteluja täsmennettiin tuomalla esiin, että yhdestä tai useammasta olemassa olevasta energiantuotantoyksiköstä muodostuvaan energiantuotantolaitokseen voidaan esimerkiksi rekisteröitävän toiminnan muutoksen kautta liittää yksi tai useampi uusi energiantuotantoyksikkö.

Ilmansuojelusuunnitelman laatimiseen liittyvää arviota koskevassa lausuntopalautteessa eräs taho (Suomen Kuntaliitto) toi esiin, että pykälän lisääminen antaisi epämääräisen valtuuden määrätä keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin edellyttämiä tasoja tiukempia päästövaatimuksia polttolaitoksille. Jatkovalmistelussa pykälän perusteluita täydennettiin tämän virheellisen tulkinnan välttämiseksi. Muu palaute tuki esitysluonnoksessa esitettyä johtopäätöstä, jonka mukaan kyseistä pykälää ei välttämättä koskaan jouduta Suomessa käytännössä soveltamaan. Muutama taho toi kuitenkin esiin, että mikäli pykälää joskus joudutaan soveltamaan, on energiantuotantolaitosten vaikutusta paikalliseen ilmanlaatuun mahdollista arvioida leviämismallinnusten avulla. Tämä seikka lisättiin pykälän perusteluihin.

Lausuntopalautteessa esitettiin, että tietojen rekisteröintiä ja julkaisemista koskevan pykälän perusteluita täsmennettäisiin, jotta laitosten toiminnan turvallisuuden kannalta kriittiset tiedot tai tiedot, joiden toiminnanharjoittaja muutoin katsoo olevan salassa pidettäviä, jäisivät selvästi tietojen julkaisuvelvoitteen ulkopuolelle. Jatkovalmistelussa todettiin, että kaikkia toiminnanharjoittajien toimivaltaisille viranomaisille toimittamia tietoja ei tietenkään automaattisesti julkaista yleisessä tietoverkossa. Nyt kyseessä olevan tietojen julkaisuvelvollisuutta koskevan säännöksen sanamuodon mukaan julkaistavista tiedoista tullaan säätämään tarkemmin asetus- tasolla, direktiivin sääntelyyn perustuen. Juridisesti kyse olisi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisiin viranomaisten asiakirjoihin sisältyvistä tiedoista, jotka ovat lähtökohtaisesti julkisia. Direktiivin sanamuodosta poiketen henkilötiedot on kuitenkin kansallisella täsmennyksellä rajattu julkaisuvelvollisuuden ulkopuolelle. Perusteluja täsmennettiin jonkin verran tältä pohjalta. Lisäksi lausuntopalautteessa tuotiin esiin sen, että kyseinen tietojen julkaisuvelvoite olisi syytä toteuttaa ympäristönsuojelulain 222 §:ssä tarkoitettun ympäristönsuojelun tietojärjestelmän kautta. Jatkovalmistelussa todettiin, että lausunnolla olleessa esityksessä on selkeästi ja perusteellisesti tuotu esiin ne seikat, joiden vuoksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmää ei tässä yhteydessä voida hyödyntää. Taustalla on valtion ja kuntien tietojärjestelmien yhteen toimivuuteen liittyviä haasteita. Esitystä ei tältä osin muutettu lausuntopalautteen perusteella.

Lausuntopalautteessa esitettyjen sisällöllisten ja lainsäädäntötekniisten huomioiden perusteella jatkovalmistelussa tehtiin eräitä muutoksia myös pykälään, jossa säädetään keskisuuria energiantuotantoyksiköitä koskevasta polttoainetehon yhteenlaskusäännöstä sekä pykälään, jossa säädetään polttoaineen saatavuushäiriöihin liittyvistä poikkeuksellisista tilanteista. Lisäksi siirtymäsäännösten yhteydessä olleet säännökset valtioneuvoston asetuksen voimaantulosta ja soveltamisesta poistettiin esityksestä. Lausuntopalautteen perusteella esityksestä poistettiin turhina ja tarpeettomina myös muutamia muita pykäläiä, kuten Euroopan komissiolle toimitettavia kertomuksia koskeva säännös.

Rekisteröintiin liittyvistä määräajoista saatiin paljon palautetta. Ainoastaan yksi taho (Suomen luonnonuojeluliitto ry) vastusti nykyisten rekisteröintiaikojen lyhentämistä. Useat tahot (Öljy- ja biopolttoaineala ry, Kemianteollisuus ry, Metsäteollisuus ry, Bioenergia ry) pitivät rekisteröintiin liittyvien määräaikojen lyhentämistä erittäin kannatettavana ja toivoivat tasapuolisuuden vuoksi kaikille rekisteröitäville toiminnoille samaa määräaika. Jatkovalmistelussa todettiin, että energiantuotantolaitosten rekisteröinnille on keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin perusteella pakko säätää erittäin lyhyt eli 30 päivän määräaika. Kunnissa ei kuitenkaan olisi välttämättä riittävästi viranomaisvoimavaroja siihen, että kaikkien muidenkin rekisteröitävien toimintojen osalta määräaika olisi 30 päivää. Tämä seikka tuotiin esiin perusteluissa, mutta pykälään ei tehty muutoksia.

Yksi taho (Energiateollisuus ry) totesi näkemyksensä, ettei lausunnolla olleen esitysluonnoksen vaikutusten arviointi ole riittävä erityisesti polttoaineteholtaan 1-5 MW:n kokoluokan energiantuotantolaitosten osalta. Vaikutusten arvioinnissa käsitellään toistuvasti ainoastaan

rekisteröintivelvollisuutta, päästöraja-arvoja sekä mittaus- ja raportointivelvoitteita eli direktiivin vaatimusten vaikutuksia. Vaikutusten arvioinnissa ei lainkaan ole huomioitu kansallisten ympäristönsuojeluvaatimusten vaikutuksia. Jatkovalmistelussa todettiin, että esitys on tarkoituksella laadittu painottaen keskisuuria polttolaitoksia koskevaan direktiivin perustuvia velvoitteita. Esityksen vaikutusarviointiin kuitenkin lisättiin informatiivinen maininta myös kansallisista ympäristönsuojeluvaatimuksista. Joka tapauksessa oikea paikka lain nojalla annettavien ympäristönsuojeluvaatimusten yksityiskohtaisemmalle vaikutustenarvioinnille on uuden toimialakohtaisen asetuksen perustelumuuksio.

Muutama taho (Energiateollisuus ry, Bioenergia ry) toi esiin erityisesti muun ympäristöluvanvaraisen toiminnan yhteydessä oleviin 1-5 MW laitoksiin liittyviä epäkohtia ja ehdotuksia niiden korjaamiseksi. Korjausehdotuksissa painotettiin sitä, että toimialakohtaista asetusta on sovellettu epäyhtenäisellä ja vaihtelevalla tavalla sellaisiin olemassa oleviin 1-5 MW:n energiantuotantoyksiköihin, jotka ovat asetuksen 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla osa muutoin ympäristöluvanvaraista toimintaa. Lausunnolla olleeseen esitykseen kirjoitettua lähtökohtaa, jonka mukaan sääntely on ko. toimintojen osalta sinänsä selkeä, mutta sääntelyn soveltamiskäytännön yhtenäisyyteen tulisi kiinnittää huomiota erilaisilla koulutuspäivillä, pidettiin riittämättömänä. Ensisijaisesti esitettiin, että kaikkiin 1-5 MW:n olemassa oleviin energiantuotantoyksiköihin uutta toimialakohtaista asetusta tulisi soveltaa vasta 2030 lukien toiminnanharjoittajien tasapuolisen kohtelun ja selvyuden vuoksi. Tämä purkaisi myös kansallista ylisääntelyä, sillä keskisuuria polttolaitoksia koskeva direktiivi koskee kaikin osin tätä kokoluokkaa vasta siirtymäajan jälkeen. Jatkovalmistelussa todettiin, että kyse on ensisijaisesti uuteen toimialakohtaiseen asetukseen liittyvästä palautteesta, jolla ei ole vaikutusta tämän esityksen sääntelyyn. Joka tapauksessa toimialakohtaisen asetuksen soveltamisala on sinänsä selkeä ja aikanaan tarkkaan harkittu. Nykytilan arviointia täydennettiin tältä pohjalta jonkin verran. Lisäksi jatkovalmistelussa todettiin, että toiminnanharjoittajien tasapuolisen kohtelun näkökulmasta ei ole mahdollista ottaa uuden toimialakohtaisen asetuksen lähtökohdaksi sitä, että kansallisten ympäristönsuojeluvaatimusten soveltamisalaan jo nykyisin selvästi kuuluvat kyseisen kokoluokan energiantuotantoyksiköt vapautettaisiin yli kymmeneksi vuodeksi kokonaan sääntelyn velvoitteista.

6 Voimaantulo

Voimaantulosäännöksen 1 momentissa säädettäisiin muutoslain voimaantulosta. Keskisuuria polttolaitoksia koskeva direktiivin 17 artiklan mukaan direktiivi tulee saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä 17 päivänä joulukuuta 2017.

Voimaantulosäännöksen 2-8 momentit sisältäisivät muutoslain kannalta tarpeelliset siirtymäsäännökset.

Voimaantulosäännöksen 2 momentti perustuisi keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin 6 artiklaa (päästöjen raja-arvot) 7 kohtaan.

Voimaantulosäännöksen 3 momentti liittyisi siihen, että osa keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin soveltamisalaan kuuluvista energiantuotantolaitoksista on jo nykyisen kansallisen sääntelyn perusteella ollut rekisteröitäviä tai luvanvaraisia. Ehdotettuun momenttiin sisältyvä velvoite, joka liittyy lain 106 e §:ssä tarkoitettuun rekisteriin, olisi osa direktiivin 5 artiklan 5 kohdan kansallista täytäntöönpanoa.

Voimaantulosäännöksen 4 momentti liittyisi siihen, että osa direktiivin soveltamisalaan kuuluvista energiantuotantolaitoksista ei ole nykyisen kansallisen sääntelyn perusteella lähtökohdaisesti rekisteröitäviä tai luvanvaraisia. Kyse on polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin

mutta alle 5 megawatin energiantuotantolaitoksista. Näiden laitosten toiminnan sääntelyssä on huomioitava keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin 5 artiklan (luvat ja rekisteröinti) 2 kohdan toisen alakohdan vaatimukset. Niiden mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 1 päivästä tammikuuta 2029 alkaen olemassa olevia keskisuuria polttolaitoksia, joiden polttoaineteho on enintään 5 megawattia, ei käytetä ilman lupaa tai ilman, että ne on rekisteröity. Ehdotetulla momentilla siis pantaisiin täytäntöön direktiivin 5 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan vaatimukset polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 5 megawatin energiantuotantolaitosten osalta. Kansallinen sääntelymme jo varmistaa direktiivin 5 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan vaatimusten toteutumisen polttoaineteholtaan vähintään 5 megawatin energiantuotantolaitosten osalta. Ehdotettuun momenttiin sisältyvä velvoite, joka liittyy lain 106 e §:ssä tarkoitettuun rekisteriin, olisi osa direktiivin 5 artiklan 5 kohdan kansallista täytäntöönpanoa.

Voimaantulosäännöksen 5 momentti koskisi muutoslain voimaantullessa vireillä olevia rekisteröinti- ilmoituksia.

Voimaantulosäännöksen 6 momentti koskisi muutoslain voimaantullessa vireillä olevia ympäristölupahakemuksia.

Voimaantulosäännöksen 7 momentti koskisi ehdotetun ilmansuojelusuunnitelman laatimiseen liittyvää arviota koskevan 106 c §:n soveltamista sellaisiin ilmansuojelusuunnitelmiin, joiden laatiminen on kesken muutoslain voimaantullessa.

Voimaantulosäännöksen 8 momentti liittyisi siihen, että kesisuurten energiantuotantolaitosten rekisteröinnille säädettäisiin uusi 30 päivän määräaika, ja samalla muiden toimintojen rekisteröinnille säädettyä määräaikaa lyhennettäisiin kansallisista syistä 90 päivästä 60 päivään. Uutta 60 päivän määräaikaa ryhdyttäisiin soveltamaan vasta 1.1.2019, eli samanaikaisesti uuden ilmoitusmenettelyn kanssa. Tätä esitystä valmisteltaessa lähtökohtana on ollut, että uusi ilmoitusmenettely tulee sisältämään 90 päivän määräajan.

7 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esitys on merkityksellinen perustuslain 12 §:n 2 momentin, 20 §:n 2 momentin, 18 §:n 1 momentin, 80 §:n ja 121 §:n kannalta.

Perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta.

Esitykseen sisältyvä lakiehdotus edellyttää, että eräät polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 50 megawatin energiantuotantolaitoksia koskevat tiedot tulisi julkaista yleisessä tietoverkossa. Juridisesti kyse olisi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti viranomaisten asiakirjoihin sisältyvistä tiedoista, jotka ovat lähtökohtaisesti julkisia. Esitys toteuttaisi tältä osin perustuslain 12 §:n 2 momentissa säädettyä julkisuusperiaatteen liittyvää tiedonsaantioikeutta.

Perustuslain 20 §:n 2 momentin mukaan julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöönsä koskevaan päätöksentekoon. Kyse on ensisijaisesti lainsäätäjän ja muiden norminantajien toimintaan vaikuttavasta säännöksestä (HE 309/1993 vp, s. 66/II).

HE 167/2017 vp

Esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen kautta nykyistä suurempi määrä pieniä eli polttoaineteholtaan vähintään yhden mutta alle 5 megawatin energiantuotantolaitoksia tulisi päästörajoarvojen ja muiden valtioneuvoston asetuksella säädettyjen ympäristönsuojeluvaatimusten piiriin. Esityksen asiasisältö liittyy siten ilmaan johdettavien päästöjen rajoittamiseen ja muutinkin ympäristön- ja terveydensuojelun edistämiseen. Tätä kautta esityksellä on yhteys perustuslain 20 §:n 2 momentissa julkiselle vallalle säädetyn terveelliseen ympäristön turvaamiseen liittyvän velvollisuuden toteuttamiseen.

Esitykseen sisältyvä lakiehdotus tarkoittaisi, että nykyisin pääsääntöisesti ympäristönsuojelulain soveltamisalan ulkopuolelle jäävien pienten eli polttoaineteholtaan vähintään yhden mutta alle 5 megawatin energiantuotantolaitosten toiminta edellyttäisi jatkossa aina rekisteröintiä. Lisäksi rekisteröitävien toimintojen luvanvaraisuutta koskevan ympäristönsuojelulain sääntelyn kautta joidenkin kyseiseen kokoluokkaan kuuluvien energiantuotantolaitosten toiminta edellyttäisi jatkossa ympäristölupaa. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön perusteella (PeVL 23/2009 vp) voidaan todeta, että toiminnan aloittaminen rekisteröinnin kautta ei suoraan edistä perustuslain 20 §:n 2 momentin mukaisen osallistumisoikeuden toteutumista. Toiminnan rekisteröintiin ei liity ennakovalvontaa, eikä siitä tehdä valituskelpoista päätöstä. Toisaalta rekisteröityihin toimintoihin liittyvä ympäristönsuojelulain 186 §:n mukainen asianosaisten ja kansalaisyhteiskunnan vireillepano-oikeus valvonta-asioissa on toki eräs osallistumisen muoto. Sen sijaan ympäristölupamenettelyllä on keskeinen merkitys perustuslain 20 §:n 2 momentin mukaisen osallistumisoikeuden toteuttamisessa. Ympäristölupamenettelyssä kuullaan laajasti eri tahoja jo ympäristölupahakemusvaiheessa ja asia ratkaistaan valituskelpoisella päätöksellä.

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Elinkeinovapauden periaatetta pidetään elinkeinonharjoittamista koskevana pääsääntönä, josta poikkeaminen lain tasoisella sääntelyllä on kuitenkin mahdollista muiden tärkeiden yhteiskunnallisten etujen puoltaessa sitä.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan elinkeinovapaudesta seuraa muun ohella, että toiminnan luvanvaraisuudesta on aina säädettävä lailla, jonka on täytettävä perusoikeuden rajoitusta koskevat tarkkarajaisuuden ja täsmällisyyden vaatimukset. Rajoitusten olennaisen sisällön, kuten rajoitusten laajuuden tulee ilmetä laista (esimerkiksi PeVL 34/2012).

Perustuslakivaliokunta on käytännössään rinnastanut elinkeinotoiminnan aloittamisen edellytykseksi säädettävän rekisteröimisvelvollisuuden valtiosääntöoikeudellisesti luvanvaraisuuteen ja tarkastellut tällaista sääntelyä perustuslaissa turvatus elinkeinovapauden ja elinkeinotoiminnan luvanvaraistamiselle asetettujen vaatimusten näkökulmasta (esimerkiksi PeVL 58/2012).

Ympäristönsuojelulain mukainen rekisteröintivelvollisuus tarkoittaa, että toiminnan saa aloittaa vasta sen jälkeen, kun viranomaisella on vastaanottanut toiminnanharjoittajan tietyssä määrässä määräajassa tekemän rekisteröinti-ilmoituksen ja rekisteröinyt sen perusteella toiminnan ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Rekisteröinnistä ei tehdä hallintopäätöstä, mutta rekisteröitävän toiminnan on noudatettava valtioneuvoston asetuksella säädettyjä ympäristönsuojeluvaatimuksia. Näiden vaatimusten noudattamista valvotaan jälkivalvonnalla. Jos vaatimuksia ei noudateta, voidaan toimintaan puuttua lain 18 luvun mukaisilla hallintopakko-toimilla.

Rekisteröintivelvollisuudesta säädetään perustuslain 80 §:n mukaisesti riittävän täsmällisiin ja tarkkarajaisiin laintasoiisiin säännöksiin, joista käyvät selville toiminnanharjoittajalle kuuluvat

oikeudet ja velvollisuudet. Rekisteröitävään toimintaan sovellettavassa lain 18 luvun sääntelyssä on otettu huomioon suhteellisuusperiaatteen vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain mukaisen rekisteröintivelvollisuuden taustalla on tarve toiminnan tehokkaaseen valvontaan perustuslain 20 § 2 momentissa säädetyn terveellisen ympäristön turvaamiseen kytkeytyvien velvoitteiden toteutumisen varmistamiseksi. Lisäksi esitykseen sisältyvä rekisteröintivelvollisuuden laajentaminen on pakko toteuttaa EU – lainsäädännön vuoksi. Lakiehdotukseen sisältyvälle rekisteröintivelvollisuuden laajentamiselle on siten elinkeinovapauden rajoittamisen näkökulmasta hyväksyttävät ja painavat perusteet.

Ympäristönsuojelulain 28 §:ssä säädetään luvanvaraisuudesta pohjavesialueella. Säännöksen kautta muutoin rekisteröintivelvolliseksi säädetty toiminta tarvitsee toiminnalleen ympäristöluvan, jos se sijoitetaan tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella. Tämän luvantarvesääntelyn taustalla on erityisen korostunut tarve varmistaa perustuslain 20 § 2 momentissa säädetyn terveellisen ympäristön turvaaminen. Lakiehdotukseen sisältyvästä rekisteröintivelvollisuuden laajentamisesta mahdollisesti aiheutuvalle ympäristölupavelvollisuudelle on siten elinkeinovapauden rajoittamisen näkökulmasta hyväksyttävät ja painavat perusteet.

Kuten edellä on jo todettu, esitykseen sisältyvä lakiehdotus edellyttää, että eräät polttoainetehtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 50 megawatin energiantuotantolaitoksia koskevat tiedot tulisi julkaista yleisessä tietoverkossa. Sääntely mahdollistaisi sen, että kansalaiset saisivat kyseisiä tietoja käyttöönsä helposti ja maksutta. Esityksellä olisi siten edellä tarkastellun perustuslain 12 §:n 2 momentin lisäksi yhteys myös perustuslain 20 §:n 2 momentin mukaisen osallistumisoikeuden toteuttamiseen.

Perustuslain 80 §:n mukaan valtioneuvosto voi antaa asetuksia laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan asetuksen antamiseen ja lainsäädäntövallan delegoimiseen liittyvien valtuutusten tulee olla riittävän täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Laista tulee käydä selvästi ilmi, mistä on tarkoitus säätää asetuksella. Tällöinkin edellytyksenä on, että oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista säädetään lailla.

Esitykseen sisältyvään lakiehdotukseen on sisällytetty ne keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin kansallisen täytäntöönpanon edellyttämät säännökset, joissa asiallisesti on kyse perustuslain 80 §:n tarkoittamista yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista. Näihin säännöksiin liitetyt tarvittavat asetuksenantovaltuudet on pyritty muotoilemaan täsmällisesti ja tarkkarajaisesti siten, että sääntely täyttäisi perustuslain 80 §:n vaatimukset. Sekä lain perussäännöksissä että asetuksenantovaltuuksissa on siten huomioitu perustuslain 80 §:n mukainen laillisuusperiaate.

Perustuslain 121 §:n mukaan kuntien hallinnon yleisistä perusteista ja kunnille annettavista tehtävistä säädetään lailla. Voimassa olevassa laissa on jo säädetty kunnille velvollisuus laatia ilmansuojelusuunnitelma, jos ilmanlaadulle säädetty raja-arvo ylittyy tai on vaarassa ylittyä. Nyt ehdotettavalla sääntelyllä tätä velvollisuutta täydennettäisiin uudella vaatimuksella, jonka mukaan kuntien tulisi ilmansuojelusuunnitelmien laatimisen yhteydessä arvioida, voitaisiinko ilmanlaatua sen alueella olennaisesti ja kustannustehokkaasti parantaa vähentämällä keskisuurten energiantuotantolaitosten päästöjä. Tässä vaatimuksessa olisi asiallisesti kyse kunnille osoitettavasta tehtävästä, josta säädettäisiin perustuslain 121 §:n edellyttämällä säädöstasolla. Myös velvollisuus julkaista polttoainetehtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 50 megawatin energiantuotantolaitoksia koskevia tietoja yleisessä tietoverkossa, kohdistuisi pääasiassa kuntiin ja edellyttää siten lakitason sääntelyä.

HE 167/2017 vp

Edellä esitetyn perusteella esityksen katsotaan olevan sopusoinnussa perustuslain kanssa ja siihen sisältyvä laki voitaneen käsitellä tavallisessa lainsäätämismenettelyssä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 10 §:n 2 momentti, 116 §, liitteen 1 taulukon 2 kohdan 3 alakohta a ja liitteen 2 kohta 1, sellaisina kuin niistä ovat 10 §:n 2 momentti, liitteen 1 taulukon 2 kohdan 3 a alakohta ja liitteen 2 kohta 1 laissa 437/2017,
lisätään lakiin uusi 106 a- 106 e § ja niiden edelle uusi väliotsikko sekä 145 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1068/2016, uusi 4 momentti seuraavasti:

10 §

Valtioneuvoston asetukset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi eräissä toiminnoissa

Edellä 1 momentissa tarkoitettut säännökset voivat koskea seuraavia toimialoja ja toimintoja:

- 1) polttoaineteholtaan alle 50 megawatin energiantuotantolaitos, johon kuuluu yksi tai useampi energiantuotantoyksikkö;
- 2) asfalttiasema;
- 3) polttonesteiden jakeluasema;
- 4) toiminta, jossa käytetään orgaanisia liuottimia;
- 5) jätteen käsittely;
- 6) maa-, karja-, turkis- ja metsätalous;
- 7) turvetuotanto;
- 8) kalankasvatus;
- 9) kivenmurskaamo, kivenlouhimo ja muu kivenlouhinta;
- 10) yhdyskuntajätevesien käsittely ja johtaminen;
- 11) kiinteä betoniasema ja betonituotetehdas.

Keskisuuret energiantuotantoyksiköt ja –laitokset

106 a §

Keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin ja –laitoksiin liittyvät määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *energiantuotantoyksiköllä* kattilaa, kaasuturbiinia, polttomoottoria tai mitä tahansa muuta teknistä laitetta, jossa polttoaineet hapetetaan, jotta näin syntyvää lämpöä voidaan käyttää;
- 2) *energiantuotantolaitoksella* yhtä tai useampaa samalla laitosalueella sijaitsevaa energiantuotantoyksikköä ja niiden toimintaan kiinteästi liittyviä muita toimintoja;
- 3) *olemassa olevalla energiantuotantoyksiköllä* energiantuotantoyksikköä, joka on otettu käyttöön ennen 20 päivää joulukuuta 2018 tai jolle on myönnetty ympäristölupa tai joka on rekisteröity ennen 19 päivää joulukuuta 2017 edellyttäen, että yksikkö on otettu käyttöön viimeistään 20 päivänä joulukuuta 2018;
- 4) *uudella energiantuotantoyksiköllä* muuta kuin olemassa olevaa energiantuotantoyksikköä;
- 5) *kaasuturbiinilla* pyörivää konetta, joka muuntaa lämpöenergian mekaaniseksi työksi ja koostuu pääasiassa kompressorista, lämpölaitteesta, jossa polttoaine hapetetaan työaineen kuumentamiseksi, ja turbiinista;

6) kaasumoottorilla polttomoottoria, joka toimii ottosyklin mukaisesti ja käyttää kipinäsytytystä polttoaineen polttamiseen;

7) dieselmootorilla polttomoottoria, joka toimii dieselsyklin mukaisesti ja käyttää puristus- sytytystä polttoaineen polttamiseen;

8) jalostamopolttoaineella raakaöljyn jalostamisen tislauksen ja konversiovaiheesta saatavia kiinteitä, nestemäisiä tai kaasumaisia poltettavia aineita, mukaan lukien jalostamon polttokaasu, synteesikaasu, jalostamon öljyt ja petrolikoksi.

106 b §

Soveltamisala

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, energiantuotantoyksikköön, jossa käytetään kiinteää, nestemäistä tai kaasumaista polttoainetta ja jonka polttoaineteho on vähintään 1 megawatti mutta alle 50 megawattia (*keskisuuri energiantuotantoyksikkö*), sekä energiantuotantolaitokseen, johon kuuluu yksi tai useampi keskisuuri energiantuotantoyksikkö (*keskisuuri energiantuotantolaitos*), sovelletaan 106 a – 106 e §:ää.

Lain 106 a – 106 e §:ää sovelletaan myös uuteen keskisuureen energiantuotantoyksikköön, joka kuuluu sellaiseen 106 c §:ssä tarkoitettuun kokonaisuuteen, jonka yhteenlaskettu polttoaineteho on vähintään 50 megawattia, mutta johon ei sovelleta suuria polttolaitoksia koskevia säännöksiä.

Lain 106 a – 106 e §:ää ei kuitenkaan sovelleta:

1) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin, joihin sovelletaan suuria polttolaitoksia koskevia säännöksiä;

2) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin, joihin sovelletaan jätteen polttamista koskevia säännöksiä;

3) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin, joihin sovelletaan liikkuviin työkoneisiin asennettavien polttomoottoreiden pakokaasu- ja hiukkaspäästöjen rajoittamista koskevia säännöksiä;

4) keskisuuriin maatilojen energiantuotantoyksiköihin, joiden kokonaispolttoaineteho on enintään 5 megawattia ja joiden polttoaineena käytetään yksinomaan muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveys- säännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1069/2009 9 artiklan a alakohdassa tarkoitettua siipikarjan käsittelemätöntä lantaa;

5) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin, joissa palamisessa syntyviä kaasumaisia tuotteita käytetään esineiden tai aineiden suoraan lämmitykseen, kuivaukseen tai muuhun käsitte- lyyn;

6) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin, jotka käyttävät palamisessa syntyviä kaasumaisia tuotteita suoraan kaasulämmitykseen, jota käytetään sisätilojen lämmittämiseen työolojen pa- rantamiseksi;

7) jälkipolttoyksiköihin, jotka on suunniteltu puhdistamaan teollisten prosessien poistokaasuja polttamalla ja joita ei käytetä itsenäisinä energiantuotantoyksikköinä;

8) ajoneuvon, aluksen tai ilma-aluksen käyttövoiman tuottamiseen käytettäviin teknisiin lait- teisiin;

9) merialueella olevilla lautoilla käytettäviin kaasuturbiineihin, kaasumoottoreihin eikä die- selmoottoreihin;

10) katalyyttisiä krakkauskatalyyttejä regeneroiviin laitteisiin;

11) laitteisiin, joilla rikkivety muunnetaan rikiksi;

12) kemianteollisuudessa käytettäviin reaktoreihin;

13) koksamoihin;

14) Cowperin ilmakeuhkaimiin;

- 15) krematorioihin;
- 16) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin, jotka käyttävät jalostamopolttoaineita yksin tai yhdessä muiden polttoaineiden kanssa energiantuotantoon öljyn- ja kaasunjalostamoissa;
- 17) selluntuotantolaitosten soodakattiloihin;
- 18) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin liittyvään tutkimukseen, kehittämiseen ja testaukseen;
- 19) 31 §:ssä tarkoitettuun koeluonteiseen lyhytaikaiseen toimintaan.

106 c §

Uusien keskisuurten energiantuotantoyksiköiden polttoainetehon yhteenlaskusääntö

Jos kahden tai useamman uuden keskisuuren energiantuotantoyksikön savukaasut poistetaan tai tekniset ja taloudelliset tekijät huomioon ottaen voitaisiin toimivaltaisen viranomaisen arvon perusteella poistaa yhteisen piipun kautta, pidetään yksiköitä yhtenä kokonaisuutena, jonka polttoaineteho määräytyy yksiköiden yhteenlasketun polttoainetehon perusteella. Toimivaltainen viranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on valtion ympäristölupaviranomainen, valtion ympäristölupaviranomainen.

Polttoainetehon yhteenlaskusääntöä sovelletaan 1 momentissa tarkoitettuun kokonaisuuteen kuuluvien energiantuotantoyksiköiden päästöraja-arvojen määrittämiseen, savukaasupäästöjen määräaikaismittausten aikaväliin sekä käyttötuntien laskentaan. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin yhteenlaskusäännön soveltamisesta.

106 d §

Polttoaineiden saatavuushäiriöihin liittyvät poikkeukselliset tilanteet

Jos tavanomaisesti vähärikkistä polttoainetta käyttävä keskisuuri energiantuotantolaitos ei pysty noudattamaan sille ympäristöluvassa asetettuja tai 10 §:n nojalla säädettyjä rikkidioksidin päästöraja-arvoja sen vuoksi, että vähärikkisen polttoaineen toimitukset ovat keskeytyneet vakavan polttoainepulan vuoksi, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava asiasta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on valtion ympäristölupaviranomainen, valtion valvontaviranomaiselle. Ilmoituksen perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai valtion valvontaviranomainen voi myöntää toiminnanharjoittajalle enintään kuuden kuukauden ajaksi oikeuden poiketa kyseisten rikkidioksidin päästöraja-arvojen noudattamisesta.

Jos yksinomaan kaasumaista polttoainetta käyttävä keskisuuri energiantuotantolaitos ei pysty noudattamaan sille ympäristöluvassa asetettuja tai 10 §:n nojalla säädettyjä päästöraja-arvoja sen vuoksi, että polttoaineen toimitukset ovat keskeytyneet äkillisesti ja sen olisi muun kuin kaasumaisen polttoaineen käytön vuoksi asennettava savukaasujen puhdistinlaite, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava asiasta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on valtion ympäristönsuojeluviranomainen tai valtion valvontaviranomainen, ilmoituksen perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai valtion valvontaviranomainen voi myöntää toiminnanharjoittajalle enintään kymmenen päivän ajaksi oikeuden poiketa kyseisten päästöraja-arvojen noudattamisesta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja valtion valvontaviranomaisen on ilmoitettava 1 ja 2 momentin nojalla myönnettyistä poikkeuksista ympäristöministeriölle viipymättä, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa poikkeuksen myöntämisestä. Ympäristöministeriö huolehtii siitä, että päätöksistä ilmoitetaan Euroopan komissiolle tiettyjen keskisuurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annetun Euroopan parlamen-

tin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2193, jäljempänä *keskisuuria polttolaitoksia koskeva direktiivi*, 6 artiklan 10 kohdan toisen alakohdan ja 6 artiklan 11 kohdan toisen alakohdan mukaisesti kuukauden kuluessa niiden myöntämisestä.

Muissa kuin tässä pykälässä tarkoitetuissa poikkeuksellisissa tilanteissa noudatetaan, mitä 12 luvussa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta ilmoitusvelvollisuudesta sekä mainituissa momenteissa tarkoitettujen poikkeusten myöntämisestä.

106 e §

Tietojen rekisteröinti ja julkaiseminen

Toimivaltaisten viranomaisten on pidettävä rekisteröitäviä ja luvanvaraisista keskisuuria energiantuotantolaitoksia koskevista tiedoista rekisteriä. Rekisteriin talletetuista tiedoista on yleisessä tietoverkossa julkaistava keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin 9 artiklassa ja liitteessä 1 tarkoitettut tiedot lukuun ottamatta henkilötietoja. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin, mitä rekisteriin talletettuja tietoja julkaistaan yleisessä tietoverkossa.

116 §

Rekisteröinti-ilmoitus toiminnan rekisteröintiä varten

Liitteessä 2 säädetystä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. Rekisteröinti-ilmoituksen sisältövaatimuksista sekä rekisteröitävää toimintaa koskevista ympäristönsuojeluvaatimuksista säädetään 10 §:n nojalla.

Rekisteröinti-ilmoitus on tehtävä mainitun liitteen 1 kohdassa tarkoitetun keskisuuren energiantuotantolaitoksen toiminnasta viimeistään 30 päivää ennen toiminnan aloittamista ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on rekisteröitävä keskisuuri energiantuotantolaitos 30 päivän kuluessa rekisteröinti-ilmoituksen tekemisestä. Muusta mainitussa liitteessä tarkoitusta toiminnasta rekisteröinti-ilmoitus on tehtävä viimeistään 60 päivää ennen toiminnan aloittamista ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on rekisteröitävä toiminta 60 päivän kuluessa rekisteröinti-ilmoituksen tekemisestä.

Jos rekisteröinti-ilmoitus on puutteellinen, on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen pyydettävä toiminnanharjoittajaa täydentämään sitä. Tällöin 1 momentissa säädetty rekisteröintiä koskevat määräajat lasketaan siitä päivästä, jolloin rekisteröinti-ilmoitus täyttää 10 §:n nojalla säädetty sisältövaatimukset.

Edellä 32 §:n 2 momentissa tarkoitetusta jätteen käsittelystä on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. Jos rekisteröitävällä toiminnalla on ympäristölupa ja lupa raukeaa 32 §:n 2 momentin nojalla, rekisteröinti-ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, vaan viranomaisen rekisteröi toiminnan omasta aloitteestaan ja ilmoittaa siitä viipymättä toiminnanharjoittajalle.

Jos rekisteröitävä toiminta on luonteeltaan sekä 2 että 4 momentissa tarkoitettua, rekisteröinti-ilmoitus on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viimeistään 60 päivää ennen toiminnan aloittamista.

Rekisteröinti-ilmoitusta ei tarvitse tehdä ympäristölupaa edellyttävästä toiminnasta eikä 31 §:ssä tarkoitetusta koeluonteisesta toiminnasta.

145 §

Ilmansuojelusuunnitelma

Kunnan on osana suunnitelman laatimista arvioitava tarve soveltaa kyseisen kunnan alueella sijaitseviin keskisuuriin energiantuotantolaitoksiin keskisuuria polttolaitoksia koskevassa direktiivissä säädettyjä päästöraja-arvoja tiukempia raja-arvoja, jos kyseisten raja-arvojen soveltaminen auttaisi tehokkaasti ja huomattavasti parantamaan ilmanlaatua. Arvioinnissa on otettava huomioon mainitun direktiivin 6 artiklan 10 kohdassa tarkoitetun Euroopan komission järjestämän tietojenvaihdon tulokset

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Tätä lakia sovelletaan joko yhdestä tai useammasta uudesta energiantuotantoyksiköstä muodostuviin energiantuotantolaitoksiin 20 päivästä joulukuuta 2018.

Sellaisen joko yhdestä tai useammasta olemassa olevasta energiantuotantoyksiköstä muodostuvan energiantuotantolaitoksen, jonka polttoaineteho on vähintään 1 megawatti mutta alle 50 megawattia ja jonka toimintaa tämän lain voimaan tullessa harjoitetaan joko rekisteröinnin tai ympäristöluvan perusteella, ei tämän lain voimaan tultua tarvitse tehdä uutta rekisteröinti-ilmoitusta tai ympäristölupahakemusta. Kyseisiä energiantuotantolaitoksia koskevat tiedot on

HE 167/2017 vp

talletettava 106 e §:ssä tarkoitettuun rekisteriin viipymättä sen jälkeen, kun tämä laki on tullut voimaan.

Sellainen joko yhdestä tai useammasta olemassa olevasta energiantuotantoyksiköstä muodostuva energiantuotantolaitos, jonka polttoaineteho on vähintään 1 megawatti mutta alle 5 megawattia ja joka tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan voi harjoittaa toimintaansa ilman ympäristölupaa tai rekisteröintiä, on rekisteröitävä tai sen on saatava ympäristölupa viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2029, jos se haluaa jatkaa toimintaansa mainitun päivän jälkeen. Toiminnanharjoittajan on tehtävä tällaista energiantuotantolaitosta koskeva rekisteröinti-ilmoitus hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään 30 päivää ennen mainittua päivää tai ympäristölupahakemus viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2028. Kyseiset energiantuotantolaitokset siirtyvät 18 luvun mukaisen säännöllisen valvonnan piiriin 1 päivästä tammikuuta 2030. Kyseisiä energiantuotantolaitoksia koskevat tiedot on talletettava 106 e §:ssä tarkoitettuun rekisteriin niiden rekisteröintipäivänä tai sinä päivänä, jolloin niille on myönnetty ympäristölupa.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 50 megawatin energiantuotantolaitoksia koskevat rekisteröinti- ilmoitukset käsitellään ja ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 116 §:n 1 momentin mukaista 90 päivän määräaikaa noudattaen. Muilta osin rekisteröinti-ilmoitus käsitellään ja ratkaistaan soveltaen tätä lakia.

Tämän lain voimaantullessa vireillä olevat polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 50 megawatin energiantuotantolaitoksia koskevat ympäristölupahakemukset käsitellään ja ratkaistaan loppuun soveltaen tätä lakia.

Tämän lain 145 §:n 4 momenttia ei sovelleta sellaisiin ilmansuojelusuunnitelmiin, joiden laatiminen on kesken tämän lain voimaantullessa.

Tämän lain 116 §:n 2 momentissa säädettyä 60 päivän määräaikaa sovelletaan vasta 1 päivästä tammikuuta 2019. Siihen saakka sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 116 §:n 1 momentin mukaista 90 päivän määräaikaa.

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 2017

Pääministeri

Juha Sipilä

Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen

LUVANVARAISET TOIMINNAT

Taulukko 2 Muut laitokset

3. Energian tuotanto

a) Polttoaineiden polttaminen laitoksessa, jossa on yksi tai useampi polttoaineteholtaan vähintään 20 megawatin kiinteää polttoainetta polttava energiantuotantoyksikkö ja laitosalueen kaikkien energiantuotantoyksiköiden yhteenlaskettu polttoaineteho on alle 50 megawattia; energiantuotantolaitoksen polttoainetehoa määritettäessä lasketaan yhteen kaikki samalla laitosalueella sijaitsevat vähintään 1 megawatin mutta alle 50 megawatin energiantuotantoyksiköt.

REKISTERÖITÄVÄT TOIMINNAT

1. Energiantuotantolaitos, jonka polttoaineteho on vähintään 1 mutta alle 50 megawattia ja jossa jokaisen kiinteää polttoainetta käyttävän energiantuotantoyksikön polttoaineteho on alle 20 megawattia; energiantuotantolaitoksen polttoainetehoa määritettäessä lasketaan yhteen kaikki samalla laitosalueella sijaitsevat vähintään 1 megawatin mutta alle 50 megawatin energiantuotantoyksiköt.

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 10 §:n 2 momentti, 116 §, liitteen 1 taulukon 2 kohdan 3 alakohta a ja liitteen 2 kohta 1, sellaisina kuin niistä ovat 10 §:n 2 momentti, liitteen 1 taulukon 2 kohdan 3 a alakohta ja liitteen 2 kohta 1 laissa 437/2017,
lisätään lakiin uusi 106 a- 106 e § ja niiden edelle uusi väliotsikko sekä 145 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1068/2016, uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Valtioneuvoston asetukset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi eräissä toiminnoissa

Valtioneuvoston asetukset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi eräissä toiminnoissa

Edellä 1 momentissa tarkoitetut säännökset voivat koskea seuraavia toimialoja ja toimintoja:

1) polttoaineteholtaan alle 50 megawatin energiantuotantolaitos;

2) asfalttiasema;

3) polttonesteiden jakeluasema;

4) toiminta, jossa käytetään orgaanisia liuottimia;

5) jätteen käsittely;

6) maa-, karja-, turkis- ja metsätalous;

7) turvetuotanto;

8) kalankasvatus;

9) kivenmurskaamo, kivenlouhimo ja muu kivenlouhinta;

10) yhdyskuntajätevesien käsittely ja johdaminen;

11) kiinteä betoniasema ja betonituotetehdas.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut säännökset voivat koskea seuraavia toimialoja ja toimintoja:

1) polttoaineteholtaan alle 50 megawatin energiantuotantolaitos, *johon kuuluu yksi tai useampi energiantuotantoyksikkö*;

2) asfalttiasema;

3) polttonesteiden jakeluasema;

4) toiminta, jossa käytetään orgaanisia liuottimia;

5) jätteen käsittely;

6) maa-, karja-, turkis- ja metsätalous;

7) turvetuotanto;

8) kalankasvatus;

9) kivenmurskaamo, kivenlouhimo ja muu kivenlouhinta;

10) yhdyskuntajätevesien käsittely ja johdaminen.

11) kiinteä betoniasema ja betonituotetehdas

Keskisuuret energiantuotantoyksiköt ja –laitokset

106 a §

Keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin ja –laitoksiin liittyvät määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) energiantuotantoyksiköllä kattilaa, kaasuturbiinia, polttomoottoria tai mitä tahansa muuta teknistä laitetta, jossa polttoaineet hapetetaan, jotta näin syntyvää lämpöä voidaan käyttää;
- 2) energiantuotantolaitoksella yhtä tai useampaa samalla laitosalueella sijaitsevaa energiantuotantoyksikköä ja niiden toimintaan kiinteästi liittyviä muita toimintoja;
- 3) olemassa olevalla energiantuotantoyksiköllä energiantuotantoyksikköä, joka on otettu käyttöön ennen 20 päivää joulukuuta 2018 tai jolle on myönnetty ympäristölupa tai joka on rekisteröity ennen 19 päivää joulukuuta 2017 edellyttäen, että yksikkö on otettu käyttöön viimeistään 20 päivänä joulukuuta 2018;
- 4) uudella energiantuotantoyksiköllä muuta kuin olemassa olevaa energiantuotantoyksikköä;
- 5) kaasuturbiinilla pyörivää konetta, joka muuntaa lämpöenergian mekaaniseksi työksi ja koostuu pääasiassa kompressorista, lämpölaitteesta, jossa polttoaine hapetetaan työaineen kuumentamiseksi, ja turbiinista;
- 6) kaasumoottorilla polttomoottoria, joka toimii ottosyklin mukaisesti ja käyttää kipinäsytytystä polttoaineen polttamiseen;
- 7) dieselmoottorilla polttomoottoria, joka toimii dieselsyklin mukaisesti ja käyttää puristus- ja dieselsytytystä polttoaineen polttamiseen;
- 8) jalostamopolttoaineella raakaöljyn jalostamisen tislauksen ja konversiovaiheesta saatavia kiinteitä, nestemäisiä tai kaasumaisia poltettavia aineita, mukaan lukien jalostamon polttokaasu, synteetikaasu, jalostamon öljyt ja petrolikoksi.

106 b §

Soveltamisala

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, energiantuotantoyksikköön, jossa käytetään kiinteää, nestemäistä tai kaasumaista polttoainetta ja jonka polttoaineteho on vähintään 1 megawatti mutta alle 50 megawattia (keskisuuri energiantuotantoyksikkö), sekä energiantuotantolaitokseen, johon kuuluu yksi tai useampi keskisuuri energian-

tuotantoyksikkö (keskisuuri energiantuotantolaitos), sovelletaan 106 a – 106 e §:ää.

Lain 106 a – 106 e §:ää sovelletaan myös uuteen keskisuureen energiantuotantoyksikköön, joka kuuluu sellaiseen 106 c §:ssä tarkoitettuun kokonaisuuteen, jonka yhteenlaskettu polttoaineteho on vähintään 50 megawattia, mutta johon ei sovelleta suuria polttolaitoksia koskevia säännöksiä.

Lain 106 a – 106 e §:ää ei kuitenkaan sovelleta:

1) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin, joihin sovelletaan suuria polttolaitoksia koskevia säännöksiä;

2) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin, joihin sovelletaan jätteen polttamista koskevia säännöksiä;

3) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin, joihin sovelletaan liikkuviin työkoneisiin asennettavien polttomoottoreiden pakokaasuja hiukkaspäästöjen rajoittamista koskevia säännöksiä;

4) keskisuuriin maatilojen energiantuotantoyksiköihin, joiden kokonaispolttoaineteho on enintään 5 megawattia ja joiden polttoaineena käytetään yksinomaan muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveyssäännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1069/2009 9 artiklan a alakohdassa tarkoitettua siipikarjan käsittelemätöntä lantaa;

5) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin, joissa palamisessa syntyviä kaasumaisia tuotteita käytetään esineiden tai aineiden suoraan lämmitykseen, kuivaukseen tai muuhun käsittelyyn;

6) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin, jotka käyttävät palamisessa syntyviä kaasumaisia tuotteita suoraan kaasulämmitykseen, jota käytetään sisätilojen lämmittämiseen työolojen parantamiseksi;

7) jälkipolttoyksiköihin, jotka on suunniteltu puhdistamaan teollisten prosessien poistokaasuja polttamalla ja joita ei käytetä itsenäisinä energiantuotantoyksikköinä;

8) ajoneuvon, aluksen tai ilma-aluksen käyttövoiman tuottamiseen käytettäviin tekniisiin laitteisiin;

9) merialueella olevilla lautoilla käytettä-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

viin kaasuturbiineihin, kaasumoottoreihin eikä dieselmoottoreihin;

10) katalyyttisiä krakkaus­katalyyttejä regeneroiviin laitteisiin;

11) laitteisiin, joilla rikkivety muunnetaan rikiksi;

12) kemianteollisuudessa käytettäviin reaktoreihin;

13) koksamoihin;

14) Cowperin ilmakuumentimiin;

15) krematorioihin;

16) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin, jotka käyttävät jalostamopolttoaineita yksin tai yhdessä muiden polttoaineiden kanssa energiantuotantoon öljyn- ja kaasunjalostamoissa;

17) selluntuotantolaitosten soodakattiloihin;

18) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin liittyvään tutkimukseen, kehittämiseen ja testaukseen;

19) 31 §:ssä tarkoitettuun koeluonteiseen lyhytaikaiseen toimintaan.

106 c §

Uusien keskisuurten energiantuotantoyksiköiden polttoainetehon yhteenlaskusääntö

Jos kahden tai useamman uuden keskisuuren energiantuotantoyksikön savukaasut poistetaan tai tekniset ja taloudelliset tekijät huomioon ottaen voitaisiin toimivaltaisen viranomaisen arvion perusteella poistaa yhteisen piipun kautta, pidetään yksiköitä yhtenä kokonaisuutena, jonka polttoaineteho määräytyy yksiköiden yhteenlasketun polttoainetehon perusteella. Toimivaltainen viranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on valtion ympäristölupaviranomainen, valtion ympäristölupaviranomainen.

Polttoainetehon yhteenlaskusääntöä sovelletaan 1 momentissa tarkoitettuun kokonaisuuteen kuuluvien energiantuotantoyksiköiden päästö­raja-arvojen määrittämiseen, savukaasupäästöjen määräaikaismittausten aikaväliin sekä käyttötuntien laskentaan. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin yhteenlaskusäännön soveltamisesta.

106 d §

Polttoaineiden saatavuushäiriöihin liittyvät poikkeukselliset tilanteet

Jos tavanomaisesti vähärikkistä polttoainetta käyttävä keskisuuri energiantuotantolaitos ei pysty noudattamaan sille ympäristöluvassa asetettuja tai 10 §:n nojalla säädettyjä rikkidioksidin päästöraja-arvoja sen vuoksi, että vähärikkisen polttoaineen toimitukset ovat keskeytyneet vakavan polttoainepulan vuoksi, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava asiasta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on valtion ympäristölupaviranomainen, valtion valvontaviranomaiselle. Ilmoituksen perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai valtion valvontaviranomainen voi myöntää toiminnanharjoittajalle enintään kuuden kuukauden ajaksi oikeuden poiketa kyseisten rikkidioksidin päästöraja-arvojen noudattamisesta.

Jos yksinomaan kaasumaista polttoainetta käyttävä keskisuuri energiantuotantolaitos ei pysty noudattamaan sille ympäristöluvassa asetettuja tai 10 §:n nojalla säädettyjä päästöraja-arvoja sen vuoksi, että polttoaineen toimitukset ovat keskeytyneet äkillisesti ja sen olisi muun kuin kaasumaisen polttoaineen käytön vuoksi asennettava savukaasujen puhdistinlaite, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava asiasta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on valtion ympäristölupaviranomainen, valtion valvontaviranomaiselle. Ilmoituksen perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai valtion valvontaviranomainen voi myöntää toiminnanharjoittajalle enintään kymmenen päivän ajaksi oikeuden poiketa kyseisten päästöraja-arvojen noudattamisesta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja valtion valvontaviranomaisen on ilmoitettava 1 ja 2 momentin nojalla myönnettyistä poik-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

keuksista ympäristöministeriölle viipymättä, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa poikkeuksen myöntämisestä. Ympäristöministeriö huolehtii siitä, että päätöksistä ilmoitetaan Euroopan komissiolle tiettyjen keskisuurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2193, jäljempänä keskisuuria polttolaitoksia koskeva direktiivi, 6 artiklan 10 kohdan toisen alakohdan ja 6 artiklan 11 kohdan toisen alakohdan mukaisesti kuukauden kuluessa niiden myöntämisestä.

Muissa kuin tässä pykälässä tarkoitetuissa poikkeuksellisissa tilanteissa noudatetaan, mitä 12 luvussa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 ja 2 momentissa tarkoitettua ilmoitusvelvollisuudesta sekä mainituissa momenteissa tarkoitettujen poikkeusten myöntämisestä.

106 e §

Tietojen rekisteröinti ja julkaiseminen

Toimivaltaisten viranomaisten on pidettävä rekisteröitäviä ja luvanvaraisista keskisuuria energiantuotantolaitoksia koskevista tiedoista rekisteriä. Rekisteriin talletetuista tiedoista on yleisessä tietoverkossa julkaistava keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin 9 artiklassa ja liitteessä I tarkoitettut tiedot lukuun ottamatta henkilötietoja. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin, mitä rekisteriin talletettuja tietoja julkaistaan yleisessä tietoverkossa.

116 §

Ilmoitus toiminnasta rekisteröintiä varten

Tämän lain liitteessä 2 säädetystä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. Ilmoitus on tehtävä viimeistään 90 päivää ennen toiminnan aloittamista. Rekisteröitä-

116 §

Rekisteröinti-ilmoitus toiminnan rekisteröintiä varten

Liitteessä 2 säädetystä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. Rekisteröinti-ilmoituksen sisältövaatimuksista sekä rekisteröitävää toimintaa koskevista

Voimassa oleva laki

vää toimintaa koskevista erityisistä vaatimuksista ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi säädetään 10 §:n nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella.

Edellä 32 §:n 2 momentissa tarkoitettua jätteen käsittelystä on tehtävä ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. Jos rekisteröitävällä toiminnalla on ympäristölupa ja lupa raukeaa 32 §:n 2 momentin nojalla, ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, vaan viranomaisen rekisteröi toiminnan omasta aloitteestaan ja ilmoittaa siitä viipymättä toiminnanharjoittajalle.

Jos rekisteröitävä toiminta on luonteeltaan sekä 1 että 2 momentin mukaista, ilmoitus tehdään kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viimeistään 90 päivää ennen toiminnan aloittamista.

Ilmoitusta ei tarvitse tehdä ympäristölupaa edellyttävästä toiminnasta eikä 31 §:ssä tarkoitettua koeluonteisesta toiminnasta.

Ehdotus

ympäristönsuojeluvaatimuksista säädetään 10 §:n nojalla.

Rekisteröinti-ilmoitus on tehtävä mainitun liitteen 1 kohdassa tarkoitetun keskisuuren energiantuotantolaitoksen toiminnasta viimeistään 30 päivää ennen toiminnan aloittamista ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on rekisteröitävä keskisuuri energiantuotantolaitos 30 päivän kuluessa rekisteröinti-ilmoituksen tekemisestä. Muusta mainitussa liitteessä tarkoitettua toiminnasta rekisteröinti-ilmoitus on tehtävä viimeistään 60 päivää ennen toiminnan aloittamista ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on rekisteröitävä toiminta 60 päivän kuluessa rekisteröinti-ilmoituksen tekemisestä.

Jos rekisteröinti-ilmoitus on puutteellinen, on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen pyydettävä toiminnanharjoittajaa täydentämään sitä. Tällöin 2 momentissa säädetty rekisteröintiä koskevat määräajat lasketaan siitä päivästä, jolloin rekisteröinti-ilmoitus täytetään 10 §:n nojalla säädetty sisältövaatimukset.

Edellä 32 §:n 2 momentissa tarkoitettua jätteen käsittelystä on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. Jos rekisteröitävällä toiminnalla on ympäristölupa ja lupa raukeaa 32 §:n 2 momentin nojalla, rekisteröinti-ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, vaan viranomaisen rekisteröi toiminnan omasta aloitteestaan ja ilmoittaa siitä viipymättä toiminnanharjoittajalle.

Jos rekisteröitävä toiminta on luonteeltaan sekä 2 että 4 momentissa tarkoitettua, rekisteröinti-ilmoitus on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viimeistään 60 päivää ennen toiminnan aloittamista.

Rekisteröinti-ilmoitusta ei tarvitse tehdä ympäristölupaa edellyttävästä toiminnasta eikä 31 §:ssä tarkoitettua koeluonteisesta toiminnasta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

145 §

145 §

Ilmansuojelusuunnitelma

Ilmansuojelusuunnitelma

Kunnan on osana suunnitelman laatimista arvioitava tarve soveltaa kyseisen kunnan alueella sijaitseviin keskisuuriin energiantuotantolaitoksiin keskisuuria polttolaitoksia koskevassa direktiivissä säädettyjä päästöraja-arvoja tiukempia raja-arvoja, jos kyseisten raja-arvojen soveltaminen auttaisi tehokkaasti ja huomattavasti parantamaan ilmanlaatua. Arvioinnissa on otettava huomioon mainitun direktiivin 6 artiklan 10 kohdassa tarkoitetun Euroopan komission järjestämän tietojenvaihdon tulokset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Tätä lakia sovelletaan joko yhdestä tai useammasta uudesta energiantuotantoyksiköstä muodostuviin energiantuotantolaitoksiin 20 päivästä joulukuuta 2018.

Sellaisen joko yhdestä tai useammasta olemassa olevasta energiantuotantoyksiköstä muodostuvan energiantuotantolaitoksen, jonka polttoaineteho on vähintään 1 megawatti mutta alle 50 megawattia ja jonka toimintaa tämän lain voimaan tullessa harjoitetaan joko rekisteröinnin tai ympäristöluvan perusteella, ei tämän lain voimaan tultua tarvitse tehdä uutta rekisteröinti-ilmoitusta tai ympäristölupahakemusta. Kyseisiä energiantuotantolaitoksia koskevat tiedot on talletettava 106 e §:ssä tarkoitettuun rekisteriin viipymättä sen jälkeen, kun tämä laki on tullut voimaan.

Sellinen joko yhdestä tai useammasta olemassa olevasta energiantuotantoyksiköstä muodostuva energiantuotantolaitos, jonka polttoaineteho on vähintään 1 megawatti mutta alle 5 megawattia ja joka tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan voi harjoittaa toimintaansa ilman ympäristölupaa tai rekisteröintiä, on rekisteröitävä tai sen on saatava ympäristölupa viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2029, jos se haluaa jatkaa toimintaansa mainitun päivän jälkeen. Toiminnanharjoittajan on tehtävä tällaista energiantuotantolaitosta koske-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

va rekisteröinti-ilmoitus hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään 30 päivää ennen mainittua päivää tai ympäristölupahakemus viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2028. Kyseiset energiantuotantolaitokset siirtyvät 18 luvun mukaisen säännöllisen valvonnan piiriin 1 päivästä tammikuuta 2030. Kyseisiä energiantuotantolaitoksia koskevat tiedot on tallettava 106 e §:ssä tarkoitettuun rekisteriin niiden rekisteröintipäivänä tai sinä päivänä, jolloin niille on myönnetty ympäristölupa.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 50 megawatin energiantuotantolaitoksia koskevat rekisteröinti-ilmoitukset käsitellään ja ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 116 §:n 1 momentin mukaista 90 päivän määräaikaan noudattaen. Muilta osin rekisteröinti-ilmoitus käsitellään ja ratkaistaan soveltaen tätä lakia.

Tämän lain voimaantullessa vireillä olevat polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 50 megawatin energiantuotantolaitoksia koskevat ympäristölupahakemukset käsitellään ja ratkaistaan loppuun soveltaen tätä lakia.

Tämän lain 145 §:n 4 momenttia ei sovelleta sellaisiin ilmansuojelusuunnitelmiin, joiden laatiminen on kesken tämän lain voimaantullessa.

Tämän lain 116 §:n 2 momentissa säädettyä 60 päivän määräaikaan sovelletaan vasta 1 päivästä tammikuuta 2019. Siihen saakka sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 116 §:n 1 momentin mukaista 90 päivän määräaikaan.

LUVANVARAISET TOIMINNAT

Taulukko 2 Muut laitokset

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3. Energian tuotanto
a) Polttoaineiden polttaminen laitoksessa, jossa on yksi tai useampi polttoaineteholtaan vähintään 20 megawatin kiinteää polttoainetta polttava energiantuotantoyksikkö ja laitosalueen kaikkien energiantuotantoyksiköiden yhteenlaskettu polttoaineteho on alle 50 megawattia

3. Energian tuotanto
a) Polttoaineiden polttaminen laitoksessa, jossa on yksi tai useampi polttoaineteholtaan vähintään 20 megawatin kiinteää polttoainetta polttava energiantuotantoyksikkö ja laitosalueen kaikkien energiantuotantoyksiköiden yhteenlaskettu polttoaineteho on alle 50 megawattia; *energiantuotantolaitoksen polttoainetehoa määritettäessä lasketaan yhteen kaikki samalla laitosalueella sijaitsevat vähintään 1 megawatin mutta alle 50 megawatin energiantuotantoyksiköt.*

REKISTERÖITÄVÄT TOIMINNAT

Voimassa oleva laki

1. Energiantuotantolaitos, jonka polttoainetehtoon lasketaan yhteen kaikki samalla laitosalueella sijaitsevat polttoaineteholtaan vähintään yhden megawatin energiantuotantoyksiköt ja jonka polttoaineteho on vähintään 5 megawattia, mutta alle 50 megawattia, ja jossa jokaisen kiinteää polttoainetta käyttävän energiantuotantoyksikön polttoaineteho on alle 20 megawattia.

Ehdotus

1. Energiantuotantolaitos, jonka polttoaineteho on vähintään 1 mutta alle 50 megawattia ja jossa jokaisen kiinteää polttoainetta käyttävän energiantuotantoyksikön polttoaineteho on alle 20 megawattia; energiantuotantolaitoksen polttoainetehoa määritettäessä lasketaan yhteen kaikki samalla laitosalueella sijaitsevat vähintään 1 megawatin mutta alle 50 megawatin energiantuotantoyksiköt.
